

LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA

Projektu pieņemšana LAP pasākumos

Februārī Lauku atbalsta dienests laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” ievietoja vairākus sludinājumus par projektu iesniegumu pieņemšanu vairākos Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākumos. Tabulā apkopota svarīgākā informācija par šiem pasākumiem:

Pasākums	Projektu iesniegšanas termiņš	Kārta	Kārtā pieejamais finansējums, Ls	Kārtā iesniegto projektu īstenošanas beigu datums	Projekti jāiesniedz
Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana	2009. gadā 16. marta – 17. aprīlim	2. kārtā	2 660 211	2 gadu laikā no līguma noslēgšanas dienas ar LAD	LAD reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē juridiskai personai atbilstoši tās juridiskajai adresei, fiziskai personai atbilstoši projekta īstenošanas adresei
Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās			350 000	-	
Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizēja apmežošana			1 000 000	-	
Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturēšanai	2009. gadā 1. aprīļa – 30. jūnijam	3. kārtā	1 085 418	-	

Pasākumu projekta iesnieguma veidlapas, metodiskie norādījumi to aizpildīšanai un cita noderīga informācija ir atrodama mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Informācija sagatavota pēc LAD sludinājumiem laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”

Par bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu zālajos

Zemkopības ministrija izsludina pieteikšanos zālāju apsekošanai, ar mērķi noteikt jaunus bioloģiski vērtīgus zālājus, par kuriem potenciāli varētu saņemt atbalstu Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākuma „Agrovides maksājumi” apakšpasākumā „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos”.

Par bioloģiski vērtīgiem zālājiem (BVZ) sauc zālājus (gan pļavas, gan ganības), kuri veidojušies sen neartās platībās (vismaz 20 gadus), kas ir neielaboti, nemēsoti un daudzu gadu gaitā cilvēka apsaimniekoti un uzturēti, tādējādi izveidojušies par sarežģītām ekosistēmām ar lielu bioloģisko daudzveidību. Pazīt bioloģiski vērtīgu zālāju var pēc lielā augu sugu skaita, kā arī pēc zālāja sastopamām augu un putnu sugām. Dabiskos zālajos parasti nav izteikti dominējošu sugu. Tajos ir liela sugu dažādība, tai skaitā daudz dažādu

graudzāļu sugu. Raksturīga ir labi izveidota velēna, ko veido galvenokārt blīvs graudzāļu sakņu pinums. Turpretī kultivētos zālajos izteikti dominē 1-3 sugas (sētās graudzāles), citu sugu daudzums ir niecīgs, kā arī velēna ir skraja un nenaslēgta.

Latvijā par bioloģiski vērtīgo zālāju indikatorsugām speciālisti atzinuši 55 augu sugas (piemēram, saulpurene, gaiļbiksīte, dzegužpirkstīte, mazais māršilis, purva dedestīņa, smaržīgā naktsvijole, grīslis). Taču par zālāja vērtību var spriest ne tikai pēc augiem – daudzas pļavas ir bioloģiski vērtīgas, jo ir nozīmīgas putnu ligzdošanas (griezes, ķikuti) vietas.

Ja Jums šķiet, ka Jūsu īpašumā varētu būt šāds bioloģiski vērtīgs zālājs, sūtiet pieteikuma anketu uz Zemkopības ministriju.

Apsekojumu Zemkopības ministrijas uzdevumā veiks SIA „Envirotech”. Apsekojuma rezultāti tiks apkopoti un paziņoti ne ātrāk kā pēc šā gada 1. septembra. Informāciju par lauku bloku kartēs iezīmētajiem bioloģiski vērtīgajiem zālājiem varēs iegūt nākamā gada pavasarī Lauku atbalsta dienesta Reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs.

Pieteikšanās kārtība:

- Pieteikumus pieņems **līdz 30. maijam** (pasta zīmogs).
- Jāaizpilda pieteikuma anketa, kuru var saņemt Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra rajonu filiālēs vai pie pagastu lauku konsultantiem. To iespējams iegūt arī Zemkopības ministrijas mājaslapā www.zm.gov.lv sadaļā *Lauku attīstība/Jaunu bioloģiski vērtīgo zālāju noteikšana*.
- Aizpildītai pieteikuma anketai jāpievieno – Lauku atbalsta dienesta izsniegtās lauku bloku kartes kopija ar atzīmētu apsekojamo platību.
- Pieteikums jānosūta uz Zemkopības ministriju ar atzīmi BVZ noteikšana (Republikas laukums 2, Rīga, LV – 1981).

Papildus informācija par zālāju apsekošanu pa tālr. 67215220 (Aivars Tērauds, BVZ apsekošanas projekta vadītājs, SIA „ENVIROTECH”)

Zemkopības ministrijas informācija

ATBALSTS ZIVSAIMNIECĪBAI

Projektu pieņemšana Eiropas Zivsaimniecības fonda pasākumos

Februārī Lauku atbalsta dienests laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” ievietoja vairākus sludinājumus par projektu iesniegumu pieņemšanu vairākos Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākumos. Tabulā apkopota svarīgākā informācija par šiem pasākumiem:

Pasākums	Projektu iesniegšanas termiņš	Kārta	Kārtā pieejamais finansējums, Ls	Kārtā iesniegto projektu īstenošanas beigu datums	Projekti jāiesniedz
Investīcijas akvakultūras uzņēmumos	2009. gadā 5. marta – 6. aprīlim	2. kārtā	2 000 000	2 gadu laikā no līguma noslēgšanas dienas ar LAD	LAD reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē pēc atbalsta pretendenta juridiskās adreses
Investīcijas ražošanas, pārstrādes vai mārketinga iekārtās un infrastruktūrā			2 000 000		
Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketinga			4 000 000		LAD centrālajā aparātā Rīgā, Republikas laukumā 2, 918. kabinetā, tālr. 67027130, 67027868
Kompensācijas zvejas kuģu apkāpes locekļiem (zvejniekiem) pēc pilnīgas zvejas darbību pārtraukšanas	2009. gadā 30. marta – 30. aprīlim	1. kārtā	1 000 000	-	LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs pēc atbalsta pretendenta juridiskās adreses

Pasākumu projekta iesnieguma veidlapas, metodiskie norādījumi to aizpildīšanai un cita noderīga informācija ir atrodamā mājaslapā www.lad.gov.lv sadaļā *ES atbalsts*.

Informācija sagatavota pēc LAD sludinājumiem laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”

VALSTS SUBSĪDIJAS

MINISTRU KABINETA NOTEIKUMI NR. 107 "NOTEIKUMI PAR IKGADĒJO VALSTS ATBALSTU LAUKSAIMNIECĪBAI UN TĀ PIEŠĪRŠANAS KĀRTĪBU"

Konspekts

2009. gada 19. februārī laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" tika publicēti MK noteikumi Nr. 107 "Noteikumi par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību". Saskaņā ar šiem noteikumiem 2009. gadā valsts atbalsts lauksaimniecībai tiek piešķirts Ls 16 181 709 apmērā. Uz subsīdijām var pretendēt fiziskas vai juridiskas personas, kas atbilst noteikumos izvirzītajām prasībām.

Tabulās ir sniegta informācija par galvenajiem katrā subsīdiju nolikuma pielikumā izvirzītajiem nosacījumiem – kas var saņemt atbalstu, par ko un kādā apmērā tas tiks izmaksāts, kāds ir iesnieguma termiņš. Pilnīgu informāciju par pārējiem subsīdiju pielikumos minētajiem nosacījumiem (iesniedzamajiem dokumentiem, atbalsta saņemšanas kritērijiem, subsīdiju piešķiršanas un izmaksāšanas kārtību un citiem jautājumiem) var saņemt, iepazīstoties ar subsīdiju nolikuma pilnu tekstu, kā arī Lauku atbalsta dienesta reģionālajās pārvaldēs un LAD mājaslapā www.lad.gov.lv.

Šie noteikumi stājas spēkā 2009. gada 20. februārī.

Lietotie saīsinājumi:

LAD – Lauku atbalsta dienests
LAD RLP – Lauku atbalsta dienesta reģionālā lauksaimniecības pārvalde
ZM – Zemkopības ministrija
LIZ – lauksaimniecībā izmantojamā zeme
ES – Eiropas Savienība
LR – Latvijas Republika
LDC – Lauksaimniecības datu centrs
LLKC – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests
PVD – Pārtikas un veterinārais dienests
PVN – pievienotās vērtības nodoklis

1. pielikums. ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMES IELABOŠANAI		
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
Augšņu agroķīmiskā izpēte	Pretendentiem: - kuriem zeme ir īpašumā, lietošanā vai nomā; - kuri uztur meliorācijas sistēmas atbilstoši meliorāciju regulējošo normatīvo aktu prasībām	Par lauksaimniecībā izmantojamās zemes augšņu paraugu ņemšanas un augšņu agroķīmisko īpašību pamatrādītāju (augšņu skābuma, organisko vielu, kustīgā fosfora, kālija un apmaiņas magnija satura) noteikšanas, analīžu rezultātu izvērtēšanas, augšņu agroķīmiskās kartes sagatavošanas izmaksām akreditētā laboratorijā saskaņā ar subsīdiju nolikuma noteiktajām augšņu agroķīmiskās izpētes darbu kopejām izmaksām atkarībā no pētāmās platības lieluma. Subsīdiju apjoms: 40% apmērā no augšņu agroķīmiskās izpētes darbu izmaksām Maksimālais subsīdiju apjoms: - Ls 2000; - Ls 4000, ja apsaimniekošanā ir vairāk par 2000 ha LIZ. Iesnieguma termiņš: 2 nedēļu laikā pēc noteikumu spēkā stāšanās iesniegumu iesniedz persona, kas vēlas veikt augšņu agroķīmiskās izpētes datus. LAD nedēļas laikā izvērtē iesniegumus un 3 dienu laikā ievieto mājaslapā informāciju par izvēlēto darbu veicēju. 2 nedēļu laikā pēc darbu izpildītāja publicēšanas LAD mājaslapā www.lad.gov.lv (pēc 3 nedēļām un 3 dienām no noteikumu stāšanās spēkā)

2. pielikums. ATBALSTS LOPKOPIBAS ATTĪSTĪBAI			
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?	
PIENSAIMNIECĪBA			
Dzīvnieku ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par pārraudzībā esošu govī (izņemot galas šķirnes, galas šķirņu krustojumus, piena galas šķirņu krustojumus un nezināmas izcelsmās dzīvniekus), kura atrodas pārraudzības ganāmpulkā un kurai pēdējās noslēgtās standarta laktācijas izslaukums ir vismaz 5000 kg, bioloģiskajās saimniecībās – vismaz 4000 kg, kā arī pēdējās noslēgtās laktācijas dati ir izmantojami ciltsdarbā – vienreizējs maksājums Ls 60, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 apmērā Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts	
		Par katru pārraudzības ganāmpulkā esošu bulļa meitu (pirmpieni) pēc pirmās laktācijas (240–305 dienas) slēgšanas – vienreizējs maksājums Ls 47, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 apmērā Iesnieguma termiņš: 2009. gada 15. marts	
Datu apstrāde un pārraudzības analīžu veikšana	Lauksaimniecības datu centram	Pārraudzības rezultātu apstrādei un datu apmaiņas nodrošināšanai Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (katru mēnesi līdz desmitajam datumam iesniedz pārskatu)	
	Akreditētām piena laboratorijām	Pārraudzības analīžu veikšanai govju un kazu pienam, datu pirmapstrādei, ievadīšanai un nosūtīšanai datu apstrādei Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (katru mēnesi līdz piektajam datumam iesniedz pārskatu, ja pārraudzības informācija saskaņota ar LDC)	
Ciltsgrāmatas uzturēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katra nākamā ceturkšņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim iesniedz saskaņotu pārskatu)	
Augstvērtīgu šķirnes bulļu ģenētiskās kvalitātes noteikšana un novērtēšana	Uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar mākslīgo apsēklošanu un embriju transplantāciju	Subsīdijas piešķir, ja bulļi ir sasniedzis 12 mēnešu vecumu un ir sertificēts normatīvajos aktos par vaislinieku, to bioprodukta un transplantējamo embriju sertifikāciju noteiktajā kārtībā, – Ls 47 par katru bulli mēnesī Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis	

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
LIELOPU GAĻAS RAŽOŠANA		
Ciltsgrāmatas uzturēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katra nākamā ceturkšņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim iesniedz saskaņotu pārskatu)
Ģenētiskās kvalitātes un ciltsvērtības noteikšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par pārraudzībā esošu gaļas šķirņu valsts ciltsgrāmatā uzņemtu tiršķirnes zīdītājus šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecībās – vienreizējs maksājums Ls 60, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
		Zīdītāju pārraudzības ganāmpulkā par pārraudzībā esošu gaļas šķirņu tiršķirnes zīdītājiem un tiršķirnes teli, kas vecāka par 12 mēnešiem, – vienreizējs maksājums Ls 47, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
Sertificētu vaislas bullu ģenētiskās kvalitātes noteikšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Zīdītāju pārraudzības ganāmpulkā par pārraudzībā esošu vismaz pirmās pakāpes krustojuma gaļas šķirņu zīdītājiem un teli, kas vecāka par 12 mēnešiem, – vienreizējs maksājums Ls 30, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
		Zīdītāju pārraudzības ganāmpulkā par sertificētu tiršķirnes vaislas bulli (sertificēts līdz 2009. gada 1. janvārim), kurš novērtēts pēc pēcnācējiem kontrolbarošanā, – vienreizējs maksājums Ls 500, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
CŪKKOPIĀ		
Ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par jauncūku (cūku, kuļi), kurai ir veikts produktivitātes tests šķirnes saimniecībā, nosakot spēka biezumu, liesās gaļas īpatsvaru, svaru, ātraudzību un eksterjeru, un kurai veikts ģenētiskās vērtības tests, – vienreizējs maksājums Ls 30, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
		Par veccūku un veccūcāku sivēnmātes, kura atražo vaislas jauncūkas, novērtēšanu saskaņā ar datu statistikas apstrādes metodiku BLUP pēc pienības, eksterjera, auglības un selekcionējamo pazīmju ģenētiskās vērtības ar indeksu 105 un vairāk, – Ls 9 mēnesī par katru sivēnmāti, bet kopumā ne vairāk kā 70 % no katrā saimniecībā esošām sivēnmātēm; ne vairāk kā 5% no katrā pārraudzības ganāmpulkā esošajām sivēnmātēm
Ciltsgrāmatas uzturēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par vaislas jauncūkas un jaunkuļa produktivitātes kontroli pārraudzības ganāmpulkā, ja organizācija ir noslēgusi līgumu ar ganāmpulka īpašnieku par produktivitātes rādītāju iegūšanu no 2009. gada 1. janvāra līdz 1. decembrim – vienreizējs maksājums Ls 50, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
		Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katra nākamā ceturkšņa pirmā mēneša divdesmit piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim iesniedz saskaņotu pārskatu)
Augstvērtīgu šķirnes kuļu novērtēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām un uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar mājliņģu apsēklošanu un embriju transplantāciju	Par kuļiem, kuri ir sertificēti normatīvajos aktos par vaisliniekiem, to bioproduktu un transplantējamo embriju sertifikāciju noteiktajā kārtībā – Ls 30 mēnesī par katru kuļu Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis (līdz katra nākamā ceturkšņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim iesniedz pārskatu)

Iesnieguma termiņš:

2009. gada 15. marts (līdz katra nākamā ceturkšņa pirmā mēneša divdesmit piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim iesniedz pārskatu)

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
Ciltsdarba rezultātu ieviešana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par spēka biežuma un ķermeņa liesās gaļas saturu noteikšanu krustojuma cūkai, kas iegūta saskaņā ar Latvijā audzēto cūku selekcijas programmu – Ls 0,67 par katru novērtēto krustojuma cūku. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katrā nākamā ceturksņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim iesniedz pārskatu)
ZIRGKOPIBA		
Ģenētiskās kvalitātes un darbaspēju noteikšana un novērtēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par tāda augstvērtīga sertificēta šķirnes vaislas ērzeļa novērtēšanu pēc pēcnācējiem pārraudzības ganāmpulkā, kura eksterjera vērtējums ir 49 punkti un vairāk, un kuram ir vismaz 3 pēcnācēji vai ar kuru lecinātām ķevēm (vismaz 3) atzīta grūsnība, – Ls 40 katru mēnesi, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par vaislas ērzeļa ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un sertificēšanu – vienreizējs maksājums Ls 120, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par jaunzirgu sagatavošanu darbspēju pārbaudei un darbspēju noteikšanu – vienreizējs maksājums Ls 100, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par kumeļa sagatavošanu vērtēšanai un ģenētiskās kvalitātes novērtēšanu, ja kumeļa vērtējums ir ne zemāks par 30 punktiem – vienreizējs maksājums Ls 145, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katrā nākamā ceturksņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim, iesniedz pārskatu)
Ciltsgrāmatas uzturēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katrā nākamā ceturksņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim, iesniedz pārskatu)
AITKOPIBA		
Ģenētiskās kvalitātes noteikšana un novērtēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par novērtētu vaislai audzējamo elites klases (turpmāk – E klases) un pirmās klases (turpmāk – I klases) aitū un E klases teķi (līdz viena gada vecumam) – vienreizējs maksājums Ls 20, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1. Par E klases vaislas aitū mātes novērtēšanu – vienreizējs maksājums Ls 50, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par I klases vaislas aitū mātes novērtēšanu – vienreizējs maksājums Ls 35, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par augstvērtīga šķirnes teķa ģenētiskās kvalitātes noteikšanu un novērtēšanu pēc pēcnācējiem kontrolbarošanā – vienreizējs maksājums Ls 79, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par augstvērtīga šķirnes teķa ģenētiskās kvalitātes noteikšanu pēc pēcnācējiem – vienreizējs maksājums Ls 40, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 apmērā par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katrā nākamā ceturksņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim, iesniedz pārskatu)
KAZKOPIBA		
Ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Par novērtētu vaislai audzējamo E klases un I klases kazu, kas uz 2009. gada 1. augustu nav jaunāka par vienu gadu, – vienreizējs maksājums Ls 20, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par pārraudzības ganāmpulkā esošas kazas, kurai pēdējās laktācijas (240-305 dienas) izslaukums ir vismaz 350 kg un tās dati ir izmantojami ciltsdarbā, novērtēšanu – vienreizējs maksājums Ls 60, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Par augstvērtīga šķirnes āža ģenētiskās kvalitātes noteikšanu pēc pēcnācējiem, ja tie ir sertificēti normatīvajos aktos par vaislinieku, to bioprodukta un transplantējamo embriju sertifikāciju noteiktajā kārtībā, – vienreizējs maksājums Ls 50, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1 Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katrā nākamā ceturksņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim, iesniedz pārskatu)
Ciltsgrāmatas uzturēšana	Šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijām	Ciltsgrāmatas uzturēšanas administratīvo izmaksu segšanai – Ls 6 apmērā par katru ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts (līdz katrā nākamā ceturksņa pirmā mēneša piektajam datumam, par ceturto ceturksni – līdz 2010. gada 1. februārim, iesniedz pārskatu)

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
NETRADICIONALĀS NOZARES		
Ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes novērtēšana	Audzētāju organizācijām, kuras veic dzīvnieku un bišu ciltsaimju ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes novērtēšanu šķirnes saimniecībās atbilstoši nozares ciltsdarba programmai	Briežkopībā par novērtētu audzējamo vaislas dzīvnieku, kura vērtējums ir no 7 līdz 10 punktiem – vienreizējs maksājums Ls 21, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
		Zvērkopībā par elites klases, I klases un II klases audzējamā vaislas dzīvnieka novērtēšanu: • par ūdēli un šinšillu – vienreizējs maksājums Ls 1,52, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 0,50; • par lapsu un polārlapsu – vienreizējs maksājums Ls 3,30, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 0,50
		Trūškopībā par novērtētu vaislas māti, kurai ir vismaz viens saglabāts metiens, un vaislas tēvu, ar kuru lecinātām (vismaz četrām) mātēm atzīta grūsnība un kura vērtējums ir no 93 līdz 100 punktiem – vienreizējs maksājums Ls 1,70, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 0,50
		Strauskopībā par novērtētu audzējamo vaislas dzīvnieku, kura vērtējums ir no 7 līdz 15 punktiem – vienreizējs maksājums Ls 16, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
Dzīvnieku ciltsvērtības un ģenētiskās kvalitātes noteikšana	Pretendentiem, kuriem ir piešķirts šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas statuss atbilstoši normatīvajiem aktiem par šķirnes dzīvnieku audzētāju organizāciju atbilstības kritērijiem un šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas statusa piešķiršanas kārtību	Biškopībā par novērtētu bišu saimi, kuras vērtējuma kubitālā indeksa rādītāji ir robežās no 1,3 līdz 2,7, kā arī citi ciltsdarba programmā noteiktie rādītāji atbilst norādītajai pasugai, – vienreizējs maksājums, ne vairāk kā Ls12, t. sk. administratīvās izmaksas Ls 1
		Par ciltsdarba datorprogrammu izstrādi vai iegādi – atbalsts 100% apmērā iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis
Dzīvnieku, ganāmpulku un no- vietņu reģistra uzturēšana	Lauksaimniecības datu centram	Par starptautiska (ne vairāk kā Ls 20 000) un vietēja (ne vairāk kā Ls 10 000) mēroga dzīvnieku ciltsvērtības noteikšanas un darbību pārbaudes pasākumu organizēšanu, lai segtu izdevumus par: • dzīvnieku atlasī un vērtēšanu; • diagnostiskajiem izmeklējumiem, vakcinācijām un apstrādēm; • dzīvnieku nogādāšanu uz pasākumu norises vietu un atpakaļ; • dzīvnieku ekspozīcijas sagatavošanu, nodrošinot sanitāri higiēnisko prasību izpildi; • telpu īri; • informatīviem izdales materiāliem; • kancelejas precēm; • apbalvošanu, paredzot ne vairāk kā Ls 175 katrai balvai. Atbalsts 100 % apmērā. iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts vai 1. jūlijs
		Par dzīvnieku jaunāko audzēšanas metožu vai pieredzes ieviešanu, nodrošinot gaļas liellopu un aitū kontrolizaudzēšanu vai kontrolnobarošānu – 40% apmērā no kopējām projekta izmaksām, nepārsniedzot Ls 20 000 vienam pretendenta. iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. augusts
Dzīvnieku, ganāmpulku un no- vietņu reģistra uzturēšana	Lauksaimniecības datu centram	Subsīdijas piešķir dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistra uzturēšanai normatīvajos aktos par dzīvnieku, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanu un dzīvnieku apzīmēšanu noteiktajā kārtībā. iesnieguma termiņš: līdz katra nākamā mēneša desmitajam datumam iesniedz LAD pārskatu par paveikto darbu (sākotnēji līdz 2009. gada 1. martam slēdz papildu vienošanos ar LAD pie 2008. gada noslēgtā līguma)

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?	iesnieguma termiņš:																
Dzīvnieku liķu savākšana, transportēšana, pārstrāde un iznīcināšana	Pretendentiem, kuri nodrošina ES noteiktās prasības, un kuru uzraudzību un kontroli veic PVD	Par 2009. gada janvāri: - par dzīvnieku liķu (izņemot putnu liķu, kurus uzglabā, pārstrādā un iznīcina uz vietas putnu novietnē) savākšanu, transportēšanu, uzglabāšanu, pārstrādi un iznīcināšanu – ne vairāk kā Ls 150 par tonnu; - par putnu liķu uzglabāšanu, pārstrādi un iznīcināšanu uz vietas putnu novietnē - ne vairāk kā Ls 20 par tonnu No 2009. gada februāri: - par visu vecumu liellopu, aitu un kazu liķu savākšanu, transportēšanu, pārstrādi un iznīcināšanu – ne vairāk kā Ls 140 par tonnu; - par lauksaimniecības dzīvnieku liķu (izņemot visu vecumu liellopu, aitu un kazu liķu) savākšanu, transportēšanu, pārstrādi un iznīcināšanu – ne vairāk kā Ls 50 par tonnu; - par putnu liķu pārstrādi un iznīcināšanu putnu novietnē – ne vairāk kā Ls 6 par tonnu	iesnieguma termiņš: Sākotnēji slēdz līgumu ar LAD. Turpmāk katru mēnesi līdz desmitajam datumam iesniedz LAD iesniegumu un pārskatu PVD																
3. pielikums. ATBALSTS AUGKOPIBAS ATTĪSTĪBAI																			
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?																	
Kultūraugu genofonda saglabāšana un izlases sēklas kvalitātes uzlabošana	Pretendentiem, kuriem pieder kultūraugu genofonda kolekcija, kuri uzlabo izlases sēķu kvalitāti, ja tiem ir nepieciešams veikt šķirnes pārbaudi vai novērtēšanu	Par augu ģenētisko resursu kolekciju saglabāšanu un to novērtēšanu, selekcijas darba paplašināšanas turpināšanu un vietējo selekcijas šķirņu izlases sēķas kvalitātes paaugstināšanu iesnieguma termiņš: 2009. gada 20. marts																	
Augu gēnu bankas, centrālās datu bāzes un molekulārās pasportizācijas laboratorijas darbības nodrošināšana	Latvijas valsts mežzinātnes institūtam "Silava"	Par augu gēnu bankas, centrālās datu bāzes un molekulārās pasportizācijas laboratorijas darbības nodrošināšanas pasākumiem. Programmas īstenošanas periods: no 2009. gada 1. marta līdz 2010. gada 1. martam. iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis																	
Integrēta dārzenų audzēšana	Pretendentiem, kuriem kultūraugu sējumi un stādījumi iekārtoti atbilstoši integrētas audzēšanas tehnoloģijas prasībām un to apliecina ieraksts VAAD Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā	Par reāli apsētajām un apstādītajām kultūraugu platībām atbilstoši 2006. un 2007. gadā noslēgtajam līgumam un deklarētajām platībām Lauku atbalsta dienestā. Ja pretendents neizpilda saistības, ko uzņēmis 2006. un 2007. gadā konkrēto platību apsaimniekošanā, saistības tiek pārtrauktas un pretendentam viena mēneša laikā jāatmaksā iepriekš saņemtais atbalsts par konkrēto platību.	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Dārzenų audzēšana atklātā laukā</th> <th>Summa (Ls/ha)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lauka gurķi</td> <td>84</td> </tr> <tr> <td>Burkāni, galdā bietes, u.c.</td> <td>59</td> </tr> <tr> <td>sakņu dārzeņi</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ziedkāposti</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>Sīpoli, ķiploki</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Kāposti</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Dārzenų audzēšana atklātā laukā	Summa (Ls/ha)	Lauka gurķi	84	Burkāni, galdā bietes, u.c.	59	sakņu dārzeņi	20	Ziedkāposti	52	Sīpoli, ķiploki	18	Kāposti			
Dārzenų audzēšana atklātā laukā	Summa (Ls/ha)																		
Lauka gurķi	84																		
Burkāni, galdā bietes, u.c.	59																		
sakņu dārzeņi	20																		
Ziedkāposti	52																		
Sīpoli, ķiploki	18																		
Kāposti																			
Integrēta augļu un ogu audzēšana	Pretendentiem, kuriem augļu koku vai ogulāju stādījumi iekārtoti atbilstoši intensīvas audzēšanas tehnoloģiju prasībām un to apliecina ieraksts VAAD Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā	iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. jūnijs	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Augļu un ogu dārzi</th> <th>Summa (Ls/ha)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ābeles, bumbieres</td> <td>301</td> </tr> <tr> <td>Plūmes, ķirši</td> <td>245</td> </tr> <tr> <td>Avenes</td> <td>262</td> </tr> <tr> <td>Dzērvenes</td> <td>227</td> </tr> <tr> <td>Upenes, jāņogas, ērkšķogas, krūmčidonijas</td> <td>161</td> </tr> <tr> <td>Krūmellenes (zīlenes)</td> <td>252</td> </tr> <tr> <td>Zemenes</td> <td>110</td> </tr> </tbody> </table>	Augļu un ogu dārzi	Summa (Ls/ha)	Ābeles, bumbieres	301	Plūmes, ķirši	245	Avenes	262	Dzērvenes	227	Upenes, jāņogas, ērkšķogas, krūmčidonijas	161	Krūmellenes (zīlenes)	252	Zemenes	110
Augļu un ogu dārzi	Summa (Ls/ha)																		
Ābeles, bumbieres	301																		
Plūmes, ķirši	245																		
Avenes	262																		
Dzērvenes	227																		
Upenes, jāņogas, ērkšķogas, krūmčidonijas	161																		
Krūmellenes (zīlenes)	252																		
Zemenes	110																		

4. pielikums. ATBALSTS IZGLĪTĪBAI UN ZINĀTNEI		
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
Lauksaimniecībā izmantojamie pētījumu projekti	Pretendentiem, kas ir reģistrējušies Zinātnisko institūciju reģistrā. Atbalsts paredzēts, lai turpinātu pārejošos pētījumus (sākti 2007. un 2008. gadā) un nodrošinātu integrētās augu audzēšanas sistēmas ieviešanu	Līdzekļus var izlietot darba algām, lauku izmēģinājumu ierīkošanai, analīžu veikšanai, komandējumiem, pētījumiem nepieciešamo materiālu iegādei, izdevumiem infrastruktūras uzturēšanai, tai skaitā nodokļiem
Atbalsts lauksaimniecības studentiem, profesionālo izglītības iestāžu izglītojamiem	Subsīdiju nolikumā noteikto LLU un Malnavas koledžas studiju programmu pilna laika studentiem, sākot ar 1. kursa 2. semestri, vai maģistrantiem, ja viņu vidējā svērtā atzīme par iepriekšējā semestra rezultātiem nav zemāka par 6 un ir līgums ar nākamo darba devēju par to, ka studentam tiks nodrošināta prakses vieta un ka pēc studiju beigām viņš strādās iegūtajā specialitātē līgumā norādītajā darbavietā vismaz trīs gadus	Vienam studentam – Ls 70 mēnesī, ko maksā no 2009. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim, bet ne vairāk kā Ls 700 gadā vienam studentam
Vispārīzglītojošo skolu skolēnu vasaras nometņu, profesionālo konkursu rīkošana reģionos un profesionālās orientācijas darba nodrošināšana	Subsīdiju nolikumā noteikto profesionālo izglītības iestāžu profesionālo izglītības programmu izglītojamiem	Vienam pretendents – Ls 35 mēnesī, bet ne vairāk kā Ls 350 mācību gadā. Atbalstu maksā no 2009. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 31. decembrim
Lauku saimnieku aizvītotāju programma	LAD slēdz līgumu ar juridisku personu, kam ir vismaz divu gadu pieredze lauku skolu skolēnu vasaras nometņu, profesionālās orientācijas un lauksaimniecības nozāres darba organizēšanā valsts mērogā. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts – iesniedz ZM apstiprinātu darba uzdevumu un izdevumu tāmi	Līdzekļus Ls 20 000 apmērā piešķir institūcijai, kura 2007. un 2008. gadā veica iestrādes minētās programmas ieviešanai Latvijā, t.sk. īstenoja izmēģinājumu projektu „Lauku saimnieku aizvītotāji Latvijā” un tos lieto:
	• aizvītotāju pakalpojuma norises noformēšanai; • aizvītotāja pakalpojuma izmaksu dalējai samaksai. Uz atbalstu programmā var pretendēt: • piena lopkopības un jauno lauksaimniecības (turpmāk – saimniecība), kurās: – ganāmpulka lielums ir no 5 līdz 100 govīm vai līdz 100 jaunlopiem; – minimālā slaukšanas tehnoloģija – slaukšana kannās; – var nodrošināt higiēnas prasībām atbilstošas telpas aizvītotājiem; • piensaimniecības kooperatīvo sabiedrību biedri (turpmāk – saimniecības), kas noslēguši līgumu ar aizvītotāju par viņa nodarbināšanu kooperatīva saimniecībā šajā programmā. Atbalstu var saņemt, izmantojot aizvītotāju pakalpojumus 8 stundas (vienas stundas izcenojums ir Ls 3) dienā (ieskaitot ceļā pavadīto laiku uz saimniecību un atpakaļ), līdz 14 dienas jeb 112 stundas gadā saimnieka piespiedu prombūtnes laikā	
Tehniskais atbalsts lauksaimniecības nozarē	Lēmumu par subsīdiju piešķiršanu pieņem ZM izveidota komisija, prioritāri paredzot atbalstu	• lauksaimniecības attīstības veicināšanas un sadarbības pasākumiem; • neparedzētiem gadījumiem, kas saistīti ar Eiropas Savienības prasību un atbalsta ieviešanu; • daļējam bāzes finansējuma nodrošinājumam zinātniskajās institūcijās; • metodiku un standartu izstrādei un ieviešanai; • augsnes minerālā slāpekļa monitoringam īpaši jutīgās teritorijās saskaņā ar Rīcības programmu. LAD izmaksā atbalstu, pamatojoties uz komisijas pieņemto lēmumu

5. pielikums. ATBALSTS LAUKU UN LAUKSAIMNIEKU BIEDRĪBU UN NODIBINĀJUMU UN LAUKSAIMNIECĪBAS PAKALPOJUMU KOOPERATĪVO SABIEDRĪBU ATTĪSTĪBAI		
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
Lauku un lauksaimnieku biedrību un nodibinājumu savstarpējās sadarbības veicināšana	Atbalsts paredzēts lauku un lauksaimnieku biedrībām un nodibinājumiem, ja tie reģistrēti biedrību un nodibinājumu reģistrā, pārstāv savas nozares jomu valsts mērogā, ja to pašu ielānotie līdzekļi projektā ir vismaz 15% no pieprasītā atbalsta apmēra pasākumu ieviešanai un iesniegtie projekti atbilst vismaz vienam no šādiem mērķiem: • veicināt lauku iedzīvotāju informētību par ES sniegtajām iespējām lauku un lauksaimniecības atbalsta politikas veidošanā; • radīt labvēlīgu vidi lauksaimnieciskajai ražošanai; • iesaistīt lauku iedzīvotājus lauksaimniecības un lauku attīstības politikas veidošanā; • sagatavot priekšlikumus par pārstāvētās nozares attīstību	• biroja tehnikas un aprīkojuma iegādei; • biroja izdevumu un transporta izdevumu segšanai (izņemot transporta iegādi); • biroja telpu īres vai remonta izdevumu segšanai; • informatīvo materiālu un publikāciju sagatavošanai, interneta mājaslapu izveidei, atjaunošanai un uzturēšanai; • ar biroja darbību saistītajām administratīvajām izmaksām; • izglītojošu pasākumu izdevumu segšanai (piemēram, par konferencēm, semināriem); • komandējumu izdevumiem; • 2008. gadā ES projektu līdzfinansējuma nodrošināšanai izmantotā īstermiņa kredīta kredītprocenu līkņu daļējai dzēšanai kredītprocenu līkmes apmērā, bet ne vairāk kā 4%; • dalības maksas segšanai vienā starptautiskajā organizācijā Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis
	Atbalstu Ls 125 000 apmērā (t.sk. Ls 40 000 rajonu lauksaimnieku centru vai apvienību dalībai darba grupās un sanāksmēs) piešķir lauku un lauksaimnieku biedrībai, kas nodrošina normatīvo akto par lauksaimniecības un lauku attīstību noteikto sadarbību ar ZM, veidojot un īstenojot kopēju lauksaimniecības politiku, kā arī lauksaimnieku interešu pārstāvēšanu ES (Briselē) Atbalstu Ls 40 000 apmērā piešķir biedrībai, kas apvieno pārstādes nozares asociācijas un mazos un vidējos komersantus (ne mazāk kā 30) pārtikas pārstrādes jomā un nodrošina Latvijas pārtikas pārstrādes nozares ilgtermiņa attīstību un nozares interešu pārstāvību ZM saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu, un ir atbildīga par Latvijas Nacionālo pārtikas tehnoloģijas platformu darbību Latvijā	Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts
Jauno lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību kooperācijas attīstība	Jaunajām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām, ja: • kooperatīvs reģistrēts Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā 2008. gadā; • kooperatīvā ir vismaz 10 biedru; • kooperatīvs veic vismaz vienu no šādām darbībām: — realizē kooperatīva biedru saražoto produkciju; — sagatavo produkciju realizācijai; — sniedz pakalpojumus kooperatīva biedriem; — nodrošina iespēju kooperatīva biedriem ar tā starpniecību realizēt tikai savā saimniecībā saražoto produkciju; — kooperatīvam ir sadarbība ar vismaz pirms 3 gadiem reģistrētu un atbilstīgu lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību	Kooperatīva vadības darba nodrošināšanai: • administratīvajām izmaksām (administratīvās izmaksas nedrīkst pārsniegt 50% no kopējās atbalsta summas); • biroja, telpu īres, remonta un iekārtošanas izdevumu segšanai; • biroja tehnikas, programmatūras un aprīkojuma, sakaru tehnikas un kancelejas preču iegādei; • transporta un sakaru izdevumu segšanai (izņemot transporta iegādi). Subsīdiu apjoms: vienreizējs maksājums ne vairāk kā Ls 2000 apmērā Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?																														
Atbalsts atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām	Normatīvajos aktos par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem un šīs sabiedrības atbilstības izvērtēšanu atbalsta saņemšanai noteiktajā kārtībā atbilstīgiem lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīviem. Pretendenti tiks izvērtēti pēc šādiem vērtēšanas kritērijiem: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Kritērijs</th> <th>Punkti (max)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pakalpojumu apgrozījuma apmēra palielinājums 2008. gadā salīdzinājumā ar 2007. gadu (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti);</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Biedru skaita palielinājums uz 2008. gada 31. decembri salīdzinājumā ar biedru skaitu uz 2007. gada 31. decembri (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti)</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Biedru skaits uz 2008. gada 31. decembri:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>10 – 30 biedru</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>31 – 100 biedru</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>101 – 200 biedru</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Vairāk nekā 200 biedru</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Pamatlīdzekļu vērtības palielinājums procentos pēdējā gada laikā (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti)</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Kooperatīvs ir ieguvis bioloģisko sertifikātu</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Kritērijs	Punkti (max)	Pakalpojumu apgrozījuma apmēra palielinājums 2008. gadā salīdzinājumā ar 2007. gadu (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti);	10	Biedru skaita palielinājums uz 2008. gada 31. decembri salīdzinājumā ar biedru skaitu uz 2007. gada 31. decembri (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti)	10	Biedru skaits uz 2008. gada 31. decembri:		10 – 30 biedru	2	31 – 100 biedru	4	101 – 200 biedru	6	Vairāk nekā 200 biedru	8	Pamatlīdzekļu vērtības palielinājums procentos pēdējā gada laikā (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti)	10	Kooperatīvs ir ieguvis bioloģisko sertifikātu	2	Atbalstu izmaksā LAD, nepārsniedzot piešķirto finansējumu vai proporcionāli samazinot izmaksājamo atbalsta apjomu. Piešķirtā summa būs atkarīga no iegūtajiem vērtēšanas punktiem: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Vērtēšanas kritēriju kopējais punktu skaits</th> <th>Piešķiramā summa (Ls)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2 – 9</td> <td>3000</td> </tr> <tr> <td>10 – 17</td> <td>5000</td> </tr> <tr> <td>18 – 25</td> <td>7000</td> </tr> <tr> <td>26 un vairāk punktu</td> <td>9000</td> </tr> </tbody> </table> Iesnieguma termiņš: 2009. gada 15. maijs	Vērtēšanas kritēriju kopējais punktu skaits	Piešķiramā summa (Ls)	2 – 9	3000	10 – 17	5000	18 – 25	7000	26 un vairāk punktu	9000
Kritērijs	Punkti (max)																															
Pakalpojumu apgrozījuma apmēra palielinājums 2008. gadā salīdzinājumā ar 2007. gadu (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti);	10																															
Biedru skaita palielinājums uz 2008. gada 31. decembri salīdzinājumā ar biedru skaitu uz 2007. gada 31. decembri (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti)	10																															
Biedru skaits uz 2008. gada 31. decembri:																																
10 – 30 biedru	2																															
31 – 100 biedru	4																															
101 – 200 biedru	6																															
Vairāk nekā 200 biedru	8																															
Pamatlīdzekļu vērtības palielinājums procentos pēdējā gada laikā (par katrim pilniem 10% tiek piešķirts 1 punkts, bet ne vairāk kā 10 punkti)	10																															
Kooperatīvs ir ieguvis bioloģisko sertifikātu	2																															
Vērtēšanas kritēriju kopējais punktu skaits	Piešķiramā summa (Ls)																															
2 – 9	3000																															
10 – 17	5000																															
18 – 25	7000																															
26 un vairāk punktu	9000																															
6. pielikums. ATBALSTS INVESTĪCIJU VEICINĀŠANAI LAUKSAIMNIECĪBĀ																																
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?																														
Kreditprocentu daļēja dzēšana	Pretendentiem, kuri nodarbojas ar primāro lauksaimniecības produktu ražošanu un kuri ir saņēmuši kredītu vai finanšu līzingu investīcijām: - lauksaimnieciskās ražošanas tehnikas, tehnoloģisko iekārtu un aprīkojuma (tai skaitā programmatūras) iegādei; - jau un rekonstruējamu lauksaimnieciskās ražošanas būvju būvniecībai	Par tehniku (tehnoloģiskajām iekārtām) un būvēm, kuras - atrodas pretendenta īpašumā, ilgtermiņa nomā vai finanšu līzings un pēc līzings perioda beigām pāries pretendenta īpašumā; - tiek izmantotas lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai. Subsīdiju apjoms: daļa no faktiski (2008. gadā) samaksātās kredīta vai finanšu līzings procentu gada summas. Atbalsta apmērs ir summa, kas nepārsniedz 4% gada kredītkam vai faktiski likmi, ja kredītkam ir mazāka par 4%. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 10. marts																														
Kreditprocentu starpības kompensēšana	Normatīvajos aktos par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību atbilstību noteiktajā kārtībā 2009. gadā atzītām atbilstīgām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām, kas saņēmušas īstermiņa kredītu, finanšu līzingu vai faktoringu apgrozāmo līdzekļu iegādei un kredītu vai finanšu līzingu investīciju projekta īstenošanai Latvijas Hipotēku un zemes bankai – kredītkomponentu likmju starpības kompensāciju nodrošināšanai, pamatojoties uz iesniegtajiem pārskatiem par programmas īstenošanu	2008. gadā samaksāto ilgtermiņa kredītkomponentu daļēji dzēšanai. Subsīdiju apjoms: kredītkomponentu likmes apmērā, bet ne vairāk kā 4% apmērā. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts Izmantoto īstermiņa kredītu, finanšu līzingu un faktoringu izmaksā atbalstu kredīta procentu likmju daļēji dzēšanai kredītkomponentu likmes apmērā, bet ne vairāk kā 4% apmērā. Subsīdijas aprēķina par laikposmā no 2008. gada 10. augusta līdz 2009. gada 1. martam izmantotā īstermiņa kredīta, līzings un faktoringa kredītkomponentiem. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. marts																														

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?																																																												
Produktīvu ilggadīgo stādījumu ierīkošana Produktīvo ilggadīgo stādījumu ierīkošanai, ja izpildītas šādas prasības: - stādījumi ierīkoti 2009. gadā uz zemes, kas ir pretendenta īpašumā vai pastāvīgā lietošanā, vai arī tiek nomāta uz laiku, kas nav mazāks par 10 gadiem (avenēm – 4 gadiem, zemenēm – 2 gadiem), un attiecīgais nomas līgums ir ierakstīts zemesgrāmatā; - stādījumi ir ierīkoti, izmantojot stādus, kam ir augu pase vai etiķete, vai, ja izmantoti pašaudzēti stādi – VAAD pārbaudes akts, kurā pieņemts lēmums atļaut lietot augu pasi. Sugām, kurām normatīvie akti par augu karantīnu vai pavairošanas materiālu neparedz lietot augu pasi vai etiķeti, tāda nav nepieciešama; - pretendentam, kas paredzējis stādīt ābeles, ābeļu klonu potcelmus, bumbieres un krūmciņiņas, ir jābūt reģistrētam VAAD Fitosanitārajai kontrolei pakļauto augu un augu produktu aprīvēt iesaistīto personu reģistrā; - āveņu, zemeņu, krūmogulāju un ābeļu klonu potcelmu ciltsdārza platībām ir - izcelsmi apliecināošs dokuments; - stādi ievesti no valstīm, kas nav ES dalībvalstis - VAAD izsniegts pārbaudes akts, fitosanitāra sertifikāta kopija un PVD Sanitārās robežinspekcijas robežkontroles dokuments; - ievērots minimālais stādu skaits uz hektāra; - augļu kokiem kā aizsargstādījumi nav izmantoti kaitīgo (augu karantīnas) organismu saimniekaugi	Subsīdiju apjoms: 40% no produktīvo ilggadīgo stādījumu ierīkošanas izmaksām (augšnes sagatavošana, stādu iegāde un stādīšana, stādījuma balstu sistēmas iegāde un uzstādīšana, žogu un žogu balstu iegāde un uzstādīšana), bet ne vairāk par: <table> <tr> <th>Ilggadīgie stādījumi</th><th>Minimālais stādu skaits uz ha</th><th>Summa (Ls/ha)</th></tr> <tr> <td>Ābeles</td><td>1200</td><td>2415</td></tr> <tr> <td>Ābeles</td><td>660</td><td>1265</td></tr> <tr> <td>Ābeles</td><td>400</td><td>805</td></tr> <tr> <td>Bumbieres</td><td>400</td><td>920</td></tr> <tr> <td>Saldie ķirši</td><td>500</td><td>1150</td></tr> <tr> <td>Plūmes</td><td>660</td><td>1150</td></tr> <tr> <td>Skābie ķirši</td><td>660</td><td>805</td></tr> <tr> <td>Upenes</td><td>3000</td><td>230</td></tr> <tr> <td>Jānogas</td><td>2500</td><td>460</td></tr> <tr> <td>Erškogas</td><td>2000</td><td>805</td></tr> <tr> <td>Krūmellenes (zīlenes)</td><td>2000</td><td>2530</td></tr> <tr> <td>Avenes</td><td>5000</td><td>805</td></tr> <tr> <td>Smiltserķši</td><td>1000</td><td>690</td></tr> <tr> <td>Vinogas</td><td>1000</td><td>1100</td></tr> <tr> <td>Zemeņu ciltsdārzs</td><td>10 000</td><td>690</td></tr> <tr> <td>Āveņu ciltsdārzs</td><td>5000</td><td>1035</td></tr> <tr> <td>Ābeļu potcelmu ciltsdārzs</td><td>20 000</td><td>1380</td></tr> <tr> <td>Krūmciņiņas</td><td>2000</td><td>460</td></tr> <tr> <td>Dzērvenes</td><td>300 000</td><td>2300</td></tr> </table>	Ilggadīgie stādījumi	Minimālais stādu skaits uz ha	Summa (Ls/ha)	Ābeles	1200	2415	Ābeles	660	1265	Ābeles	400	805	Bumbieres	400	920	Saldie ķirši	500	1150	Plūmes	660	1150	Skābie ķirši	660	805	Upenes	3000	230	Jānogas	2500	460	Erškogas	2000	805	Krūmellenes (zīlenes)	2000	2530	Avenes	5000	805	Smiltserķši	1000	690	Vinogas	1000	1100	Zemeņu ciltsdārzs	10 000	690	Āveņu ciltsdārzs	5000	1035	Ābeļu potcelmu ciltsdārzs	20 000	1380	Krūmciņiņas	2000	460	Dzērvenes	300 000	2300	Viena kultūraugu intensīva tipa stādījumu platība augļu un ogu ieguvē nav mazāka par: 1 ha – ābelēm, ķiršiem, avenēm, smiltserķšiem un krūmogulājiem; 0,5 ha – plūmju, bumbieru, dzērveņu, krūmellenju (zīleņu), krūmciņiņu, vinogu platībām; 0,2 hektāri – āveņu, zemeņu, krūmogulāju un ābeļu klonu potcelmu ciltsdārzu platībām. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis Pretendents par faktiski ierīkotajiem stādījumiem, iegādātajiem stādiem vai augšnes sagatavošanas darbiem līdz 2009. gada 1. jūlijam (pavasara stādījumiem) un līdz 2009. gada 1. novembrim (rudens stādījumiem) LAD reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē iesniedz darījumu un samaksu apliecinājošus dokumentus
Ilggadīgie stādījumi	Minimālais stādu skaits uz ha	Summa (Ls/ha)																																																												
Ābeles	1200	2415																																																												
Ābeles	660	1265																																																												
Ābeles	400	805																																																												
Bumbieres	400	920																																																												
Saldie ķirši	500	1150																																																												
Plūmes	660	1150																																																												
Skābie ķirši	660	805																																																												
Upenes	3000	230																																																												
Jānogas	2500	460																																																												
Erškogas	2000	805																																																												
Krūmellenes (zīlenes)	2000	2530																																																												
Avenes	5000	805																																																												
Smiltserķši	1000	690																																																												
Vinogas	1000	1100																																																												
Zemeņu ciltsdārzs	10 000	690																																																												
Āveņu ciltsdārzs	5000	1035																																																												
Ābeļu potcelmu ciltsdārzs	20 000	1380																																																												
Krūmciņiņas	2000	460																																																												
Dzērvenes	300 000	2300																																																												

Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?															
Atbalsts saimnieciskās darbības veicējiem bioloģiskās lauksaimniecības produktu pirmapstrādē un pārstrādē (t.sk. kautuvēm) investīciju veicināšanai	Pretendentiem: - kuri nodarbojas ar bioloģisko produktu fasēšanu, pirmapstrādi, pārstrādi un kuru darbību apliecina bioloģiskās lauksaimniecības sertifikāts; - kuriem 2007. gadā ir apgrozījums no bioloģiskā sertifikāta pārstrādes produkcijas realizācijas; - kuriem 2007. gada ietvaros ir veikusi produktu pirmapstrādi, pārstrādi (tai skaitā dzīvnieku izcelsmes produktu fasēšanu), realizējuši un sertificējuši šādas produkcijas veidus šādā minimālās daudzumā: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Produkta veids</th><th>Reģistrēts uzņēmums</th><th>Atzīts uzņēmums</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktus</td><td>1000 kg</td><td>5000 kg</td></tr> <tr> <td>Garšaugus, tējas, zaļumus</td><td>500 kg</td><td>1000 kg</td></tr> <tr> <td>Ogas, augļus, dārzeņus, pākšaugus</td><td>1000 kg</td><td>8000 kg</td></tr> <tr> <td>Graudaugus, kartupeļus</td><td>5000 kg</td><td>8000 kg</td></tr> </tbody> </table>	Produkta veids	Reģistrēts uzņēmums	Atzīts uzņēmums	Dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktus	1000 kg	5000 kg	Garšaugus, tējas, zaļumus	500 kg	1000 kg	Ogas, augļus, dārzeņus, pākšaugus	1000 kg	8000 kg	Graudaugus, kartupeļus	5000 kg	8000 kg	Subsidiju apjoms tiek noteikts šādi: - atzītiem un reģistrētiem dzīvnieku izcelsmes produktu pirmapstrādātājiem un pārstrādātājiem, kuri sertificējušies pilnu kalendāro gadu – Ls 50 000; - atzītiem dzīvnieku izcelsmes produktu pirmapstrādātājiem un pārstrādātājiem, kuri sertificējušies mazāk nekā pilnu kalendāro gadu – Ls 25 000; - pārējiem reģistrētiem dzīvnieku izcelsmes produktu pirmapstrādātājiem un pārstrādātājiem, kuri sertificējušies pilnu kalendāro gadu – Ls 3000; - atzītiem augu izcelsmes produktu pirmapstrādātājiem un pārstrādātājiem, kuri sertificējušies pilnu kalendāro gadu – Ls 7000; - atzītiem augu izcelsmes produktu pirmapstrādātājiem un pārstrādātājiem, kuri sertificējušies mazāk nekā pilnu kalendāro gadu – Ls 4000; - reģistrētiem augu izcelsmes produktu pirmapstrādātājiem un pārstrādātājiem, kuri sertificējušies pilnu kalendāro gadu – Ls 3000. Iesnieguma termiņš: divu nedēļu laikā pēc noteikumu stāšanās spēkā (2009. gada 6. marts)
Produkta veids	Reģistrēts uzņēmums	Atzīts uzņēmums															
Dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktus	1000 kg	5000 kg															
Garšaugus, tējas, zaļumus	500 kg	1000 kg															
Ogas, augļus, dārzeņus, pākšaugus	1000 kg	8000 kg															
Graudaugus, kartupeļus	5000 kg	8000 kg															

7. pielikums. ATBALSTS TIRGUS VEICINĀŠANAI		
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
Bioloģiskās lauksaimniecības tirgus veicināšana	Biedrībai, kas darbojas vismaz 5 gadus un apvieno vismaz 500 bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražotāju, pārstrādātāju un tirgotāju, pārstāv biedru intereses valsts institūcijās, kā arī nodrošina biedru informēšanu, izglītošanu un apmācību	Atbalstu piešķir • bioloģisko lauksaimnieku apmācības organizēšanai par produktu virzīšanu tirgū (100% apmērā šajā pasākumā izmantoto telpu un iekārtu īrei, kancelejas izdevumiem, lektoru darba samaksai, informāto materiālu sagatavošanai, ceļa izdevumiem, uzturēšanās un sakaru izdevumu segšanai); • konsultantu piesaistei, kas sniegs konsultācijas par darbību tirgū un noietu kanāliem (50% apmērā no kopējiem konsultantu pakalpojumu izdevumiem, bet ne vairāk kā Ls 15 000); • tīmekļa vietnes uzturēšanai (100% apmērā šī pasākuma izdevumiem). Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. aprīlis
Atbalsts nacionālajai pārtikas kvalitātes shēmai	Atbalstu piešķir par piedalīšanos nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pārtikas kvalitātes shēmām, to ieviešanas, darbības, uzraudzības un kontroles kārtību. Atbalstu piešķir par laikposmu no 2008. gada 1. septembra līdz 2009. gada 1. septembrim	Atbalstu pretendentiem nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā piešķir: • Ls 200 apmērā (ieskaitot PVN) – izejvielu ražotājam, kura ieņēmumi par realizēto produkciju nacionālajā pārtikas shēmā gadā pārsniedz atbilstam šajā pasākumā pieteikto summu, pretendentiem kontroles institūcijā to apliecinot ar dokumentāriem pierādījumiem (pavadzīmēm, kvītiem). Kopējais apakšpasākumā pieejamais atbalsta apjoms 2009. gadā ir Ls 25 400; • Ls 400 apmērā (ieskaitot PVN) – PVD reģistrētam pirmapstrādes veicējam. Kopējais apakšpasākumā pieejamais atbalsta apmērs 2009. gadā ir Ls 2000; • Ls 1500 apmērā (ieskaitot PVN) – PVD atzītam pirmapstrādes veicējam. Kopējais pasākuma ietvaros pieejamais atbalsta apjoms 2009. gadā ir Ls 7500; • Ls 2100 apmērā (ieskaitot PVN) – PVD atzītam produkta pārstrādes veicējam. Kopējais apakšpasākumā pieejamais atbalsta apjoms 2009. gadā ir Ls 65 100. Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. oktobris

8. pielikums. ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAS NOZARU RISKA SAMAZINĀŠANAI		
Pasākums	Kam?	Par ko, cik un kad?
Apdrošināšanas polišu iegādes izdevumu segšana	Primārās lauksaimniecības produkcijas ražotājiem	Apdrošināšanas polises iegādes izdevumu segšanai 2009. gadā par kultūraugu un produktīvo lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanu – 50 % apmērā, bet ne vairāk kā • Ls 25 par vienu vienību (ha vai liellopu vienību); • Ls 50 par 1 ha kartupeļu un dārzeņu; • Ls 150 par 1 ha augļu koku un ogulāju Iesnieguma termiņš: 2009. gada 30. decembris
Dalība lauksaimniecības risku fondā	Lauksaimniecības risku fonda dalībniekiem saskaņā ar normatīvajos aktos par lauksaimniecības risku fondu noteikto kārtību LAD atmaksā ne vairāk kā 50% no fondā faktiski iemaksātajiem naudas līdzekļiem. Lai saņemtu šo atbalstu, pretendentiem nav papildus jāvērtē LAD, jo pieteikšanās šī atbalsta saņemšanai notiek vienlaikus ar pieteikšanos dalībai lauksaimniecības risku fondā	

9. pielikums. VALSTS PAGAIDU ATBALSTS SĒKLKOPĪBAI																																		
Pasākums	Kam un par ko?	Cik un kad?																																
Valsts pagaidu atbalsts sēklkopībai	Šķirnes sēklu audzētājiem, kas laikā no 2008. gada 1. jūlija līdz 2009. gada 30. jūnijam ir realizējuši pašaudzētas sertificētas sēklas	<table><tr><th>Suga</th><th>Maksājums, Ls/100 kg</th></tr><tr><td>Šķiedras lini</td><td>4,81</td></tr><tr><td>Kamolzāle</td><td>9,80</td></tr><tr><td>Plāvas auzene</td><td>9,80</td></tr><tr><td>Daudzziedu (tostarp viengadīgā) aīrene</td><td>8,24</td></tr><tr><td>Sarkanā auzene</td><td>9,79</td></tr><tr><td>Ganību aīrene</td><td>9,80</td></tr><tr><td>Hibridā aīrene</td><td>9,80</td></tr><tr><td>Plāvas skarene</td><td>26,45</td></tr><tr><td>Sējas lucerna (šķirnes)</td><td>46,51</td></tr><tr><td>Bastarda āboliņš</td><td>46,51</td></tr><tr><td>Sarkanais āboliņš</td><td>19,60</td></tr><tr><td>Baltais āboliņš <i>Trifolium repens</i> L. var. <i>gi-ganteum</i></td><td>46,51</td></tr><tr><td>Facēlija</td><td>19,69</td></tr><tr><td>Galega</td><td>24,00</td></tr><tr><td>Timotiņš</td><td>9,80</td></tr></table>	Suga	Maksājums, Ls/100 kg	Šķiedras lini	4,81	Kamolzāle	9,80	Plāvas auzene	9,80	Daudzziedu (tostarp viengadīgā) aīrene	8,24	Sarkanā auzene	9,79	Ganību aīrene	9,80	Hibridā aīrene	9,80	Plāvas skarene	26,45	Sējas lucerna (šķirnes)	46,51	Bastarda āboliņš	46,51	Sarkanais āboliņš	19,60	Baltais āboliņš <i>Trifolium repens</i> L. var. <i>gi-ganteum</i>	46,51	Facēlija	19,69	Galega	24,00	Timotiņš	9,80
		Suga	Maksājums, Ls/100 kg																															
		Šķiedras lini	4,81																															
		Kamolzāle	9,80																															
		Plāvas auzene	9,80																															
		Daudzziedu (tostarp viengadīgā) aīrene	8,24																															
		Sarkanā auzene	9,79																															
		Ganību aīrene	9,80																															
		Hibridā aīrene	9,80																															
		Plāvas skarene	26,45																															
		Sējas lucerna (šķirnes)	46,51																															
		Bastarda āboliņš	46,51																															
		Sarkanais āboliņš	19,60																															
		Baltais āboliņš <i>Trifolium repens</i> L. var. <i>gi-ganteum</i>	46,51																															
		Facēlija	19,69																															
Galega	24,00																																	
Timotiņš	9,80																																	
Iesnieguma termiņš: 2009. gada 1. augusts																																		

VALSTS SUBSĪDIJAS

Par ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšanu pārraudzībā esošām piena govīm

Saskaņā ar MK noteikumi Nr. 107 „Noteikumi par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību” 2. pielikuma „Atbalsts lopkopības attīstībai” 2. sadaļas „Atbalsts ciltsdarbam un piensaimniecībā izmantojamo dzīvnieku audzēšanai” prasībām, **sākot ar 2009. gada 2. martu** šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas – *Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienība* un *Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācija* — uzsāks pakalpojuma sniegšanu zemniekiem par ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšanu pārraudzībā esošām piena govīm.

Pakalpojums ietver ģenētiskās kvalitātes un produktivitātes noteikšanu pārraudzībā esošai govij (izņemot gaļas šķirnes, gaļas šķirņu krustojumus, piena – gaļas šķirņu krustojumus un nezināmas izcelšanās dzīvniekus), kura atrodas vismaz gadu pārraudzībā un kurai:

1) pēdējās noslēgtās standarta laktācijas (240–305 dienas) izslaukums ir vismaz 5000 kilogramu, bioloģiskajās saimniecībās – vismaz 4000 kilogramu;

2) pēdējās noslēgtās standarta laktācijas dati ir izmantotami ciltsdarbā (pirmpienei standarta laktācijas dati nav nepieciešami, bet individuālās piena kontroles rādītāji ir izmantojami ciltsdarbā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par govju pārraudzību).

Par minēto pakalpojumu sīkāku informāciju piena lopkopības saimniecību īpašnieki var saņemt, zvanot:

- Latvijas Šķirnes dzīvnieku audzētāju savienībā Nikolajam Ļisovenko 29172234; 67298723.
- Latvijas Holšteinas šķirnes lopu audzētāju asociācijā Uldim Krievāram 29286434; 64222707.

Zemkopības ministrijas informācija

LAUKU ATTĪSTĪBA

Par iespējām saņemt Lauku attīstības fonda garantijas

Valsts akciju sabiedrība „Lauku attīstības fonds” (turpmāk tekstā – Fonds) garantē lauku un lauksaimniecības attīstībai izsniegtus kreditus, ja kredītaņēmējam pietrūkst kredīta nodrošinājuma. Fonds garantē to banku kreditus, kuras ir noslēgušas sadarbības līgumu ar Fondu. Pašlaik tās ir:

- Hipotēku un zemes banka;
- SEB banka;
- Swedbanka;
- Parex banka;
- Latvijas Krājbanka;
- Ge Money Bank;
- Uni Credit Bank;
- DnB NORD banka.

Fonds ir gatavs sadarboties arī ar citām Latvijas bankām.

☑Garantijas piešķiršanas kārtība

- 1) Kredītaņēmējs iesniedz bankā kredīta pieteikumu, kuru banka izvērtē un lemj par kredīta piešķiršanas iespējām.
- 2) Ja banka atzīst aizdevuma izsniegšanas iespēju, bet kredītaņēmējam trūkst kredīta nodrošinājuma, banka vēršas pie Fonda ar iesniegumu par kredīta garantijas piešķiršanu.

3) Fonds izskata bankas iesniegumu, izvērtē tā pamatotību, nodrošinājuma nepieciešamību un ne vēlāk kā 20 dienu laikā iesniedz bankai savu lēmumu.

4) Ja Fonds ir nolēmis piešķirt garantiju, tad Fonds noslēdz ar banku un kredītaņēmēju trīspusēju garantijas līgumu.

Fonda garantiju lielums tiek noteikts procentos no kredīta pamatsummas, nepārsniedzot maksimāli noteiktās summas.

Par garantijas saņemšanu kredītaņēmējam, atkarībā no Fonda noteiktā garantijas riska, tiek noteikta vienreizēja maksa par garantijas piešķiršanu 0,5% līdz 2% apmērā no sākotnēji garantētās summas, kuru tas iemaksā Fonda norādītajā kontā.

Garantijas maksas lielums ir atkarīgs no garantijas ilguma, kopējā kredīta garantiju apjoma, pašu kapitāla īpatsvara bilancē, naudas plūsmas un kredītaņēmēja vērtējuma.

Gadījumā, ja Fonds ir pieņēmis lēmumu par garantijas atteikšanu, tad tam ir jābūt pamatotam.

Fonds ar kredītaņēmēju nekontaktējas, izņemot gadījumus, ja bankas nevar sniegt Fondam nepieciešamo papildu informāciju jeb nepieciešama kredītajam uzņemuma (saimniecības) apskate.

☑Fonds sniedz garantijas

- investīciju aizdevumiem lauksaimniecības uzņēmumiem (iekārtas, tehnika, ilggadīgo stādījumu ierīkošana);
- lauku teritorijas attīstības veicināšanas aizdevumiem (ražošanas daudzveidošana, pakalpojumu sniegšana, lauku tūrisms un amatniecība);

- lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošanai;
- lauksaimniecības zemes iegādei;
- apgrozāmiem līdzekļiem lauksaimniecības produkcijas ražošanai,
- kā arī citiem pasākumiem un aktivitātēm, kuri ir saistīti ar lauku un lauksaimniecības attīstību.

Sākot ar 2009. gada februāri, Fonds garantē:

- apgrozāmo līdzekļu iegādi zivsaimniecībai 80% apmērā no kredīta, bet ne vairāk kā 158 tūkstošus latu;
- apgrozāmo līdzekļu iegādi kooperatīviem un lauksaimniecības produktu pārstrādei 80% apmērā no kredīta, bet ne vairāk kā 500 tūkstošus latu.

Fonds nepieciešamības gadījumā pēc bankas pieprasījuma sniedz papildu garantijas par aizdevumiem globālās finanšu krīzes dēļ īslaicīgās finansiālās grūtībās nonākušiem uzņēmumiem. Šajos gadījumos garantijas apjoms kopā ar jau iepriekš izsniegtajām un spēkā esošajām garantijām nevar pārsniegt 70% no kredīta pamatsummas atlikuma un nevar būt lielāks par 500 tūkstošiem latu.

Turpmāk Fonds garantēs arī garantiju sniegšanu galvnieka (kreditēstādes) sniegtam galvojumam par komersantiem, kuri Lauku atbalsta dienestā pieteikušies atbalstam Kopējās lauksaimniecības politikas īstenošanas pasākumos.

Papildu informācija pieejama Lauku attīstības fonda mājaslapā www.lafo.gov.lv.

Zemkopības ministrijas informācija

Pašvaldību lauku speciālisti veiks lauku saimniecību apsekošanu

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ir noslēdzis līgumu ar Zemkopības ministriju par statistikas datu iegūšanu un apkopošanu no lauku saimniecībām. Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) izlases rezultātā iegūto lauku saimniecību apsekošanu šajā gadā veiks pašvaldību lauku attīstības speciālisti savas pašvaldības teritorijā.

☑Kāpēc jāapseko lauku saimniecības?

CSP izlases rezultātā katru gadu apseko noteiktu skaitu lauku saimniecību. Apsekojumu veikšanai ir divi svarīgi iemesli – pirmkārt, iegūtie rezultāti ir nepieciešami:

- iesniegšanai EUROSTAT par zemes izmantošanu, kultūraugu platībām, kopražām, saražoto lopkopības produkciju, lauksaimniecības produktu bilanču aprēķiniem un citiem rādītājiem saskaņā Eiropas Savienības normatīvajām prasībām;
- nacionālajām vajadzībām, tas ir, nacionālās politikas izstrādāšanai un novērtēšanai, lauksaimniecības ekonomiskā kopaprēķina sagatavošanai, kā arī lauku saimniecību ilgtermiņa darbības plānošanai.

☑Kas ir EUROSTAT?

EUROSTAT ir Eiropas Kopienas Statistikas pārvalde, kas dibināts 1953. gadā, tās mītne atrodas Luksemburgā. EUROSTAT uzdevums ir apgādāt Eiropas Savienību ar statistikas datiem Eiropas līmenī, kas dotu iespēju salīdzināt datus par atsevišķām valstīm un reģioniem. Starptautiskā statistika sniedz iespēju iepazīt un objektīvi salīdzināt dzīvi pie mums ar dzīvi kaimiņvalstīs. Nepieciešamo informāciju iegūst katras valsts statistikas pārvaldēs, EUROSTAT (patī informāciju nevāc) uzdevums ir apkopot datus un nodrošināt to salīdzināmību.

☑Nedaudz no Valsts statistikas likuma

Valsts statistikas likumā ir noteikts, ka respondentam ir pienākums pēc CSP vai citas valsts institūcijas, kas nodarbojas ar statistiku, pieprasījuma noteiktā termiņā un pilnā apmērā sniegt informāciju. Tāpat ir noteikts,

ka respondentam ir tiesības iegūt informāciju par apsekojuma tiesisko pamatu, mērķiem, kādiem dati ir nepieciešami, un veiktajiem datu aizsardzības pasākumiem. Jebkuram respondentam ir tiesības iepazīties ar informāciju, kas savākta par viņu un tiek glabāta informācijas sistēmā un reģistros, kā arī to precizēt.

Konfidencialos datus, kas vākti vienīgi statistiskiem nolūkiem, drīkst izmantot tikai kopsavilkumu izdarīšanai un datu grupēšanai, ekonomisko un sociālo parādību un procesu analīzei.

Respondentu atbildība – saskaņā ar Valsts statistikas likumu par noteiktās statistikas informācijas sagatavošanas kārtības neievērošanu, par informācijas savlaicīgu nesniegšanu vai atteikšanos to sniegt var saukt pie atbildības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Apsekojumos iegūtā informācija ir pilnīgi konfidenciala un izmantojama tikai statistiskās vajadzībām. Par statistiskās informācijas konfidencialitātes noteikumu neievērošanu to valsts pašvaldību iestāžu darbinieki, kuras nodarbojas ar valsts statistiku, kā arī statistiskās informācijas vākšanā un apkopošanā uz laiku iesaistītās personas tiek sauktas pie atbildības normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.

(Izmantota informācija no Valsts statistikas likuma).

☑Apsekos 4002 saimniecības

CSP izlases rezultātā iegūtas 4002 lauku saimniecības, kurās 2009. gadā jāveic apsekošana par augkopības un lopkopības produkcijas ražošanu un realizāciju.

Izlasei tika pakļautas visas Latvijas ekonomiski aktīvās saimniecības. Saimniecību skaits ir atšķirīgs gan rajonu, gan pagastu griezumā. Arī saimniecības atšķiras gan pēc lieluma, gan saimniecības specializācijas – lai iegūtu objektīvu informāciju.

Tāpat kā iepriekšējos gados, tiek veikti trīs apsekojumi pēc izlases metodes, no kurām pirmā apsekojuma informācijas iegūšana un nosūtīšana CSP ir jāveic līdz 10. jūlijam. Pirmajā apsekojumā nepieciešams iegūt informāciju par lauksaimniecības produktu (gan augkopības, gan lopkopības) ražošanu un izlietojumu (pašpatēriņam un realizēto) 2009. gada 1. pusgadā, tātad ieskaitot 30. jūniju.

Otrais apsekojums attiecas uz lauku saimniecībām, kuras 2009. gadā nodarbojas augkopības produkcijas ražošanu, informācija jāiegūst un jānosūta CSP līdz 13. novembrim.

Līdz 2010. gada 11. janvārim ir jānosūta iegūtā informācija par trešo apsekojumu, kas attiecas uz saimniecībām, kurās notiek lopkopības produkcijas ražošana un realizācija.

☑Elektroniskā veidlapa

Dzīvojot līdzī informāciju tehnoloģijām, šogad būs iespēja apsekojuma anketas aizpildīt un nosūtīt CSP elektroniskā formā. Katram pašvaldību lauku attīstības speciālistam ir portatīvais dators. Pašlaik tiek veidota sistēma, kuru varēs izmantot speciālisti statistikas datu ievadīšanai un nosūtīšanai. Sistēmai būs iespēja pieslēgties ar interneta starpniecību, ievadīt iegūtos katras saimniecības datus un uzreiz nosūtīt CSP. Sistēma tiek veidota tā, lai neveidotos kļūdas, ja tiek ievadīti neprecīzi dati. Ikdienā būs nepieciešamība arī izmantot papīra veidlapas, jo, ja nebūs pieeja internetam, tad dati būs jāieraksta papīra veidlapā un, tikai pēc tam tos varēs apkopot elektroniski. Apsekojumu veidlapas kopumā ir palikušas nemainīgas.

Pagastu lauku attīstības speciālistiem tiks organizētas apmācības, lai viņi varētu veikt datu ievadīšanu un nosūtīšanu elektroniski CSP. Apmācības tiks organizētas pa reģioniem, iepriekš saskaņojot ar CSP datorspeciālistiem. Mācības tiek plānotas uz maija beigām, bet par konkrētiem laikiem un vietām tiks paziņots vēlāk.

☑Būsim atsaucīgi!

Ja tieši Jūsu lauku saimniecība izlases rezultātā ir izvēlēta apsekojuma veikšanai, esiet atsaucīgi un savlaicīgi sniedziet visas nepieciešamās ziņas intervētājam! Jūsu sniegtajai informācijai tiek garantēta konfidencialitāte, izmantojot to tikai statistikas vajadzībām. Apkopojot iegūto informāciju, varam uzzināt ziņas par lauku saimniecībām dažādos aspektos (platībām, lopu skaitu un tamlīdzīgi), novērtēt to lomu tautsaimniecībā, kā arī dod iespēju objektīvi risināt tālākās lauksaimniecības politikas un citus svarīgus jautājumus nacionālā un Eiropas Savienības līmenī.

Veiksmīgu sadarbību!

Sagatavoja LLKC Lauku attīstības nodaļas
Lauku attīstības speciāliste Ina Rituma

AUGKOPIĀ

Demonstrējumu ierīkošana saimniecībās

☑Kāds ir demonstrējumu ierīkošanas mērķis?

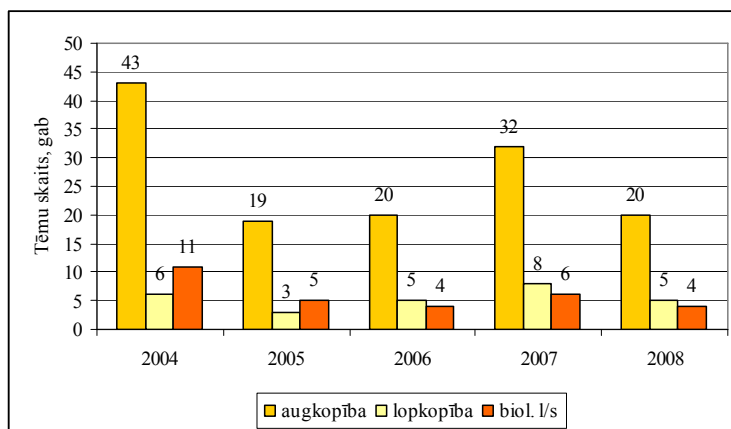
Ar valsts subsīdiu atbalstu SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC) saimniecībās organizē demonstrējumu un izmēģinājumu ierīkošanu augkopībā, lopkopībā, kā arī bioloģiskajā lauksaimniecībā. Demonstrējumu ierīkošanas mērķis ir sekmēt lauksaimniecības zinātnes un ražošanas sasaisti, t.i., ar praktiskiem piemēriem parādīt zinātnieku iegūto atziņu ieviešanu praksē. Demonstrējumus tiek sekmēta inovāciju ieviešana praksē un popularizēta lauksaimniecības nozaru attīstība. 2008. gadā tika popularizēta linu nozares attīstība, uzsākot linu audzēšanas demonstrējumus Kurzemes un Zemgales reģionā.

☑Kādas nozares tiek demonstrētas?

Lai saimniecība varētu ierīkot demonstrējumu, tika organizēts konkurss. Tā gaitā bija saņemti 60 pieteikumi un saimniecības izvērtētas atbilstoši subsīdiu nolikuma noteiktiem kritērijiem. Saimniecība, kura vēlas ierīkot demonstrējumus:

- jānodrošina ilglaicīgu demonstrējumu ierīkošana;
- jāatbilst prakšu saimniecības statusam;
- jāievēro labas lauksaimniecības prakses vai dzīvnieku labturības un higiēnas prasības;
- jānodrošina demonstrējumu pieejamība vismaz piecas darbadienas nedēļā.

Konkursam noslēdzoties tika apstiprinātas 29 tēmas par kopējo finansējumu Ls 120 000, lielākais skaits no tām bija augkopībā – 20 tēmas (skat. attēlu), mazāk – lopkopībā un bioloģiskajā lauksaimniecībā. Salīdzinot tēmu skaita izmaiņas pa gadiem, to skaits būtiski nav mainījies, izņemot 2004. gadu.

Demonstrējumu tēmu sadalījums pa nozarēm (2004.-2008. g.)

☑Kādas tēmas tika demonstrētas augkopībā?

2008. gadā ierīkotos izmēģinājumus un demonstrējumus var iedalīt lielākās tēmu grupās. Viena no tām ir izmēģinājumi par ekonomiski pamatotu mēslojuma noteikšanu graudaugiem, zālaugiem, kukurūzai un dārzeņiem, kas tika ierīkoti Stendē, Vecaucē, Balvu rajonā, Viļānos un Pūrē. Šī prioritāte ir saistīta ar ekonomiskas un videi nekaitīgas ražošanas nodrošināšanu, kultūraugu mēslošanā izmantojot dažādas slāpekļa un kālija mēslojuma normas, nosakot to ietekmi uz kultūrauga ražību un kvalitāti.

2008. gadā tika turpināti demonstrējumi ārpussakņu mēslošanas līdzekļu lietošanas efektivitātes noteikšanai vasaras rapša un kviešu sējumos. Vasaras kviešu demonstrējumi tika ierīkoti divos reģionos – Zemgales un Kurzemes – attiecīgi Zemkopības zinātniskajā institūtā un Liepājas rajona Vērgales pagasta z/s „Sproģi”. Savukārt vasaras rapša demonstrējums tika ierīkots Gulbenes rajona kooperatīvajā sabiedrībā „Klēts”.

Latgales Lauksaimniecības zinātnes centrā tika ierīkoti izmēģinājumi ziemāju graudaugu šķirņu salīdzināšanai, lai noteiktu audzēšanai piemērotākās šķirnes Austrumlatvijas reģionā. Kukurūzas gaismasprasības nodrošināšanas iespēju izpēti maksimālas biomasas iegūšanai tika noteikta mācību un pētījumu saimniecībā „Vecauce” ar mērķi skaidrot herbicīdu lietošanas un mehāniskās nezāļu ierobežošanas efektivitāti un ietekmi uz nezāļu skaitu un zaļo masu sējumā, kā arī uz kukurūzas ražu un kvalitāti. Dobeles rajona Vecaucē arī tika uzsākts izmēģinājums dažādu enerģētisko augu audzēšanas tehnoloģiju salīdzināšanai biogāzes ieguvei ar mērķi veicināt biomasas augu plašāku audzēšanu un izmantošanu alternatīvo enerģijas veidu ieguvei un bioenerģētikas tehnoloģiju attīstību. Jelgavas rajona mācību un pētījumu saimniecībā „Pēterlauki” turpināts izmēģinājums ziemas rapša tehnoloģiju izpētei. Tā mērķis – noteikt ziemas rapša līnijšķirņu un hibrīdu optimālo sējas laiku un izsējas normu, kā arī slāpekļa mēslojuma agronomisko efektivitāti ziemas rapša sējumos.

☑Kas tika demonstrēts lopbarības ražošanā?

Lopbarības ražošanā Skrīveros tika turpināts izmēģinājums par dažādu Latvijā piedāvāto zālaugu maisījumu salīdzināšanu pļavu un ganību ierīkošanai, kā arī Saldus rajona SIA „Griezes Lejnieki” tika novērtēti universālie lopbarības zālāju maisījumi pļaušanas un ganišanas režīmos. Līdzīgs demonstrējums tika uzsākts Balvu rajona zemnieku saimniecībā „Vētras VV”, kur iesēja dažādus zālaugu sēklu maisījumus, lai to zelmeņus salīdzinātu pļaušanas un ganišanas režīmos.

☑Kādas tēmas bija aktuālas dārzkopībā?

Dārzkopībā tika demonstrētas divas galvenās tēmas:

- insekticīdu pielietojums ābeļu dārzos kaitēkļu apkarošanai, kuru Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs demonstrēja Saldus rajona z/s „Mucenieki”. Šo izmēģinājumu var uzskatīt par lkšķiles novada z/s „Kalnanoras” 2007. gadā uzsāktā izmēģinājuma turpinājumu. Izmēģinājuma mērķis bija izpētīt dažādas videi draudzīgas kaitēkļu ierobežošanas metodes augļu dārzā. Izmēģinājumā noskaidroja, cik apstrādes nepieciešamas, lietojot videi draudzīgas

metodes, lai ierobežotu kaitēkļu izplatību, kā arī noteikts kaitēkļu kritiskais sliekšnis, lietojot dažādas prognožu metodes;

- dārzu šķirņu salīdzinājums un kaitēkļu izplatības prognožu efektivitātes izvērtējums bioloģiskā un konvencionālā dārzu stādījumā, kas tika ierīkots Pūres Dārzkopības pētījumu centrā. Demonstrējuma mērķis bija noskaidrot piemērotākās dārzu šķirnes un hibrīdus no vairāku sēklu firmu piedāvātā sortimenta audzēšanai bioloģiskajā un konvencionālajā saimniekošanas sistēmā Kurzemes reģionā, kā arī izvērtēt kaitēkļu, it īpaši sīpolu mušas (*Delia antiqua*) un burkānu mušas (*Psilla rosae*) prognožu programmas efektivitāti, salīdzinot ar rutīno metodi, t.i., uz pieredzi balstīto gadu gaitā veikto augu aizsardzības pasākumu veikšanas sistēmu.

☑Kādas ir aktualitātes bioloģiskajā lauksaimniecībā?

Kultūraugu mīstru agronomiskās efektivitātes noteikšana bioloģiskajā lauksaimniecībā tika izvērtēta Stendē un Skrīveros. Izmēģinājumu mērķis – noteikt kultūraugu saderību, audzējot tos mīstrā un izvērtēt to lopbarības kvalitāti. 2008. gadā tika turpināts izmēģinājums nezāļu dominanto sugu un skaita dinamikas izpēti bioloģiskās lauksaimniecības sistēmā, kas tika ierīkots Vecaucē un Priekuljos. Vecaucē izmēģinājums tiek veikts jau piekto gadu, lai iegūtu datus par pilna rotācijas perioda (sešluku) augsekas analīzi.

☑Kas tika demonstrēts lopkopībā?

Lopkopībā arī var izdalīt divus galvenos demonstrējumu virzienus: pasākumu izvērtēšana piena kvalitātes nodrošināšanai un gaļas liellopu audzēšanas efektivitāte.

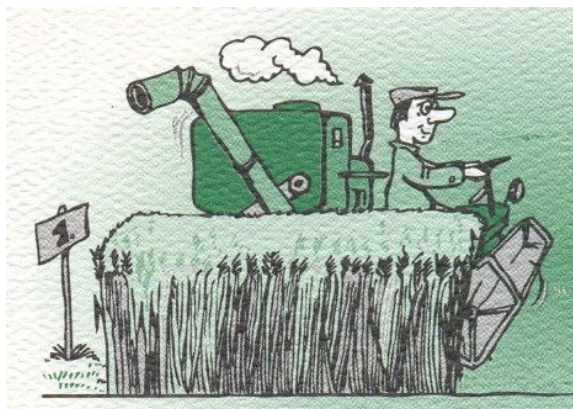
Saistībā ar piena kvalitāti tika demonstrētas šādas tēmas: piena zemās kvalitātes iemesli un to novēršanas pasākumu efektivitātes salīdzināšana (Dobeles raj. MPS „Vecauce” un Jelgavas rajona z/s „Rudēni”). Cēsu rajona z/s „Caunītes” demonstrēja vides baktērijas *E coli*, kā arī Rota un korona vīrusa ietekmi uz piena kvalitāti, tās novēršanas iespējas un ietekmi uz veselīgu telišu ataudzēšanu. Jēkabpils rajona k/s „Ritenis” tika noteikta organiskā selēna ietekme uz piena kvalitātes rādītājiem, izmantojot dažādas govju ēdināšanas un turēšanas tehnoloģijas. Gaļas liellopu audzēšanā Kuldīgas rajona z/s „Bētas” tika turpināts demonstrējums dažādu gaļas liellopu šķirņu audzēšanas efektivitātes izvērtēšanā ar mērķi informēt gaļas liellopu audzētājus par Herefordas, Simentāles un dažādu gaļas liellopu šķirņu krustojumu piemērotību Latvijas apstākļiem, kā arī sniegt ieteikumus šo dzīvnieku audzēšanas efektivitātei bioloģiskās saimniekošanas apstākļos.

☑Kur ir pieejami demonstrējumu rezultāti?

Demonstrējumu un izmēģinājumu gaitu, kā katru gadu papildināja lauka dienas un semināri, kas kalpo gan kā atskaite par paveikto darbu, gan kā reklāma, kas ar attiecīgām tēmām iepazīstina visus interesentus. Lauku dienas 2008. gadā vidēji apmeklēja 61 dalībnieks, kas ir nedaudz mazāk kā 2007. gadā, kad tajās piedalījās 92 dalībnieki.

Ar iegūtajiem rezultātiem interesenti tiek iepazīstināti katra gada noslēguma seminārā un tie tiek apkopoti ikgadējā izdevumā „Lauku izmēģinājumi un demonstrējumi augkopībā”. Tas ir labs palīglīdzeklis saimniekiem gan šķirņu izvēlē, gan optimālā mēslojuma noteikšanā konkrētam kultūraugam, kas arī iepazīstina ar jaunākajiem pētījumiem augkopības nozarē. Iepriekšējo gadu (2000. – 2007.) izdevumi ir pieejami gan rajonu lauku konsultāciju birojos, gan arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā. 2008. gada demonstrējumu rezultāti tiks publicēti pagaidām LLKC mājaslapā www.llkc.lv, bet, līdzko būs pieejams finansējums, tiks izdoti grāmatā.

LLKC speciālisti cer, ka lauksaimniekiem būs noderīgs arī kādas tēmas risinājums savas saimniecības ražošanas attīstībā.

Informāciju sagatavoja
LLKC Augkopības nodaļas
vecākā speciāliste augkopībā Ilze Skudra

SIA “LATVIJAS LAUKU KONSULTĀCIJU UN IZGLĪTĪBAS CENTRS” PIEDĀVĀ

Maksas kursi Ciltsdarbā nodarbinātajām personām

Tēma	Dalībnieki	Norises laiks	Norises vieta	Lektori un tēmas	Atbildīgā persona
Kvalifikācijas paaugstināšana	Dažādu dzīvnieku sugu pārraugi, vērtētāji un mākslīgie apsēklotājiem.	20.03.2009.	Preiļi Daugavpils ielā 59, plkst 10.00	A. Puste (LDC)- Lauksaimniecības datu centra aktualitātes; A. Krūklīte (LLU)- dzīvnieku parazitārās slimības	I. Kalnītis 29175921, 63050235; L. Stūrmane 63050235, 26148820
Kvalifikācijas paaugstināšana	Piena un gaļas šķirņu govkopības pārraugi, vērtētāji un mākslīgie apsēklotāji	26.03.2009.	Smiltenes tehnikums, plkst 10.00	A. Grundmane (LLKC)- Piena un gaļas šķirņu govju ēdināšanas principi ziemas – pavasara mēnešos;	
		01.04.2009	Dobeles Brīvības ielā 7, plkst.10.00		
		22.04. 2009	Aizkraukle, Lāčplēša ielā 1a, Rajona pad. zāle, plkst. 10.00	I. Dūrītis (LLU)- Govju gremošanas trakta anatomiski- fizioloģiskās īpatnības un biežāk sastopamās saslimšanas	
		29.04.2009	Liepājas raj. Durbe, kultūras nams plkst.10.00		
Kvalifikācijas paaugstināšana-	Pārraugi un vērtētāji cūkopībā	30.04.2009.	Ozolnieki, LLKC, plkst.10.00	Aktualitātes cūku pārraudzībā un vērtēšanā	

Izdevumā Normunda Grickus zīmējumi

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2009. GADA APRĪLĪ

[illegible]

 Tikai tām zemnieku saimniecībām, kuras šo termiņu PVN atskaišu iesniegšanai ir saskanojušas ar VID.

LOPKOPĪBA

Par piena tiešo tirdzniecību

Pēdējā laikā lielu popularitāti un pircēju atsaucību ir ieguvusi lauksaimniecības produktu tiešā tirdzniecība – zemnieki saražoto patērētājiem piegādā paši, apejot pārējos tirdzniecības un realizācijas dalībniekus. Ar šāda veida tirdzniecību nodarbojas ražotāji visā pasaulē, un tā ir samērā plaši izplatīta arī citās Eiropas valstīs. Tiešā tirdzniecība zemnieku saimniecībām ļauj palielināt ienākumus un uzlabot skaidrās naudas plūsmu situācijā, kad pārstrādes uzņēmumi samazina iepirkuma cenas un kavē maksājumus par piegādāto produkciju. Savukārt pircējiem tā ir iespēja iegādāties kvalitatīvus un svaigus produktus par pieņemamu cenu.

☑Kas jāņem vērā pirms piena tiešās tirdzniecības uzsākšanas?

Tomēr saimniecībām, kuras nolemj uzsākt piena realizāciju tiešajā tirdzniecībā, ir rūpīgi jāapsver visas ar to saistītās problēmas:

- jānodrošina laba piena kvalitāte (bez piegaršas un smaržas);
- piena cenai ir jābūt konkurētspējīgai un pircējiem pievilcīgai;
- jānodrošina PVD noteiktās prasības piena tiešajai tirdzniecībai, tai skaitā, kā tiks nodrošināta nepieciešamā piena temperatūra;
- jārēķinās ar to, ka tiešajā tirdzniecībā pārdodamā piena daudzums būs ierobežots;
- būs nepieciešamas papildu darba patēriņš vai jāalgo vēl kāds darbinieks piena tirgošanai;
- pašam vai iesaistītajam darbiniekam būs jāprot tirgoties un kontaktēties ar pircējiem;
- jāizvērtē attālums līdz piena realizācijas vietai;
- jāsaprot vienreiz lietojamā tara piena iepildīšanai un jāizvērtē tās izmaksas.

Būtiski ir nopietni pārdomāt visas tiešās tirdzniecības priekšrocības un trūkumus pirms tās uzsākšanas, kā arī aprēķināt nepieciešamos papildu ieguldījumus un izmaksas, kas tajā būs jāiegulda, lai saprastu, vai konkrētajā gadījumā saimniecībai tas būtu ekonomiski izdevīgi.

☑Kas jāievēro piena ražotājam, ja viņš vēlas pienu realizēt tieši galapatērētājam?

Kārtību govju svaigpiena aprītei nelielos daudzumos, ko saprot ar tiešo piena tirdzniecību galapatērētājam, nosaka MK noteikumi Nr. 875 „Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govju svaigpiena aprītei nelielā apjomā”. Šiem noteikumiem 2009. gada 18. februārī stājās spēkā grozījumi. Noteikumi nosaka higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govju piena ieguvei nelielā apjomā, pirmapstrādei, uzglabāšanai,

transportēšanai un realizācijai, ja ražotājs tieši piegādā pienu galapatērētājam vai personai, kas nodarbojas ar mazumtirdzniecību un tieši realizē pienu galapatērētājam Latvijas teritorijā. Kontrolējošā iestāde ir Pārtikas un veterinārais dienests (PVD). Par nelielu piena apjomu uzskata tādu piena apjomu, ko piena ražotājs iegūst savā saimniecībā un var pārdot gada laikā, izmantojot tam piešķirtās tiešās tirdzniecības kvotas.

☑Kurš piena ražotājs drīkst izplatīt pienu tieši galapatērētājam?

Pienu nelielos daudzumos piegādāt tieši galapatērētājam vai mazumtirdzniecībai atļauts piena ražotājam, kas ir saņēmis

- tiešās tirdzniecības kvotas;
- PVD teritoriālajā struktūrvienībā izdotu piena realizācijas atļauju.

Piena ražotājam ir jāievēro noteikumos noteiktās veterinārās, higiēnas un nekaitīguma prasības, kas ietver gan dzīvnieku veselības, apzīmēšanas un labturības prasības, gan novietnes reģistrēšanas un telpu tīrības nosacījumus, kā arī citas prasības.

☑Kas jā dara, lai saņemtu PVD atļauju svaigpiena realizācijai?

Lai saņemtu piena realizācijas atļauju, piena ražotājs PVD teritoriālajā struktūrvienībā iesniedz iesniegumu (elektroniski, papīra formā vai piesakot pa tālruni).

PVD iesniegumu izskata 10 darbdienu laikā, izvērtē risku un, ja nepieciešams, pārbauda novietni, kā arī paņem piena paraugu, lai noteiktu baktēriju kopskaitu, somatisko šūnu skaitu un inhibitoru klātbūtni pienā.

Iepriekš PVD pārbaudes veica visi, kas iesniedza iesniegumus. Ar grozījumiem noteikts, ka PVD to darīs tikai nepieciešamības gadījumos.

Ja piena ražotājs atbilst noteiktajām prasībām, dienests 5 darbdienu laikā izsniedz piena realizācijas atļauju.

☑Kādas pārbaudes jāveic piena ražotājam?

Piena ražotājam jāveic piena izmeklējumi uz

- baktēriju kopskaitu;
- somatisko šūnu skaitu;
- inhibitoru klātbūtni;
- patogēno mikrofluoru (salmonellu un stafilokoku klātbūtni);
- piena sasaldēšanas temperatūru.

Piena ražotājam ir atļauts realizēt pienu, ja tas ir:

- baltā krāsā;
- ar pienam raksturīgu garšu un smaržu;
- šķidr, ar viendabīgu konsistenci, bez pārsļām, gļotām, mehāniskiem vai citiem piemaisījumiem.

☑Kur pienu drīkst realizēt?

Pienu drīkst realizēt:

- no savas saimniecības – galapatērētājam;
- tirgos;
- personai, kura nodarbojas ar mazumtirdzniecību un tieši realizē pienu galapatērētājam;

- sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumam;
- gadatirgos, saskaņojot ar pašvaldību;
- izbraukuma tirdzniecības vietās, saskaņojot ar pašvaldību.

☑Kādi ir piena realizācijas nosacījumi?

1. Piens tūlīt pēc slaukšanas ir jāatdzesē līdz temperatūrai, kas nav augstāka par 6°C, un jārealizē galapatērētājam 48 stundu laikā pēc izslaukšanas.
2. Piegādājot pienu mazumtirdzniecībai, jāraksta pavaddokuments:
 - pavadzīme ar VID piešķirtu numuru vai citu normatīvajos aktos par darījumu apliecinājumiem dokumentiem minētu dokumentu, tad tā otrā pusē papildus norāda noteikumu 2. pielikuma 2., 3. un 6. punktā minēto informāciju (sk. 1. tabulu);
 - ja nepievieno iepriekš minētos dokumentus, tad iesniedz šādu pavaddokumentu – MK noteikumu Nr. 875 2. pielikums (sk. 1. tabulu).

1. tabula

MK noteikumu Nr. 875 2. pielikums

Pavaddokuments pienam

1. Piena ražotājs	_____
	(vārds, uzvārds vai nosaukums)
2. Dzīvnieku novietne	_____
	(nosaukums, adrese, reģistrācijas Nr.)
3. Piena ieguves datums, laiks	_____
4. Piena saņēmējs	_____
	(nosaukums, adrese)
5. Piegādātā piena daudzums (kg/l)	_____
6. Ar parakstu apliecinu, ka piens atbilst Ministru kabineta 2007.gada 18.decembra noteikumos Nr.875 "Higiēnas un obligātās nekaitīguma prasības govs svaigpiena aprītei nelielā apjomā" noteiktajām prasībām.	_____
_____	(datums)
_____	(datums)
	(piena ražotāja paraksts)
	(piena saņēmēja paraksts)

Pavaddokumentu pienam sagatavo divos eksemplāros: vienu eksemplāru iesniedz piena piegādes vietā, otru glabā piena ražošanas vietā.

1. Transportējot pienu, nav nepieciešama PVD izsniegta transportlīdzekļa atļauja, taču piens jāatdzesē tā, lai transportēšanas laikā tā temperatūra nepārsniegtu +8°C.
2. Pienu drīkst tirgot tikai patērētāja tarā vai, pēc pircēja lūguma, vienreizēji lietojamā iepakojumā.
3. Piena realizācijas vietā jānodrošina uzraksts: „Svaigpiens, pirms lietošanas uzvārit!” Mazumtirdzniecības vietā papildus norāda derīguma termiņu „Izlietot līdz” un piena ražotāja nosaukumu.

4. Uzglabāšanas un transportēšanas laikā pienu aizliegts sasaldēt.

5. Piena realizācijas vietā piena temperatūra ir ne augstāka par +6°C.

☑Vai iespējams pienu fasēt piena ražošanas vietā?

Ražotājs var fasēt pienu ražošanas vietā atbilstoši prasībām par pārtikas produktu higiēnu, ja

- ražotājs tieši piegādā pienu galapatērētājam;
- pienu fasē vienreiz lietojamā iepakojumā, kurš atbilst normatīvajiem aktiem par obligātajām nekaitīguma prasībām materiāliem un priekšmetiem, kas nonāk saskarē ar pārtiku;

- uz iepakojuma etiķetē ir norādīts tirdzniecības nosaukums „Svaigpiens”, derīguma termiņš „Izlietot līdz”, uzglabāšanas apstākļi, piena ražotāja nosaukums un adrese.

☑Kas notiek, ja piena ražotājs neievēro noteiktās prasības?

Ja netiek ievērotas noteiktās prasības, PVD aptur piena realizācijas atļauju. To var atjaunot, ja

- piena ražotājs iesniedz PVD laboratoriskās testēšanas rezultātus, kas apliecina, ka piens atbilst mikrobioloģiskajiem un kvalitātes kritērijiem;
- dzīvnieku veselība un dzīvnieku novietne atbilst noteikumos noteiktajām prasībām.

Taču PVD noteiktās prasības nav vienīgās, kas jāievēro tiešajā tirdzniecībā – jāņem vērā arī grāmatvedības nosacījumi.

☑Attaisnojuma dokumenti, pārdodot pienu tiešajā tirdzniecībā

Veiktie saimnieciskie darījumi ir jāapliecina ar attaisnojuma dokumentiem, kas atbilst normatīvo aktu prasībām un attiecīgajam saimnieciskajam darījumam ir izmantojami. Skaidrā naudā saņemto samaksu par pārdotajām precēm vai sniegtajiem pakalpojumiem parasti reģistrē kases aparātā un samaksas saņemšanu šādā gadījumā apliecina kases aparāta čeks. Tomēr normatīvajos aktos ir paredzēti vairāki izņēmumi, kad kases aparātu drīkst neizmantojot un skaidrā naudā saņemtos ieņēmumus pamatot ar citu attaisnojuma dokumentu (piemēram, kvīti vai biļeti). Preču piegādi savukārt apliecina pavadzīme ar VID piešķirtu numuru, bet arī šajā ziņā normatīvajos aktos ir paredzētas atkāpes.

Lai saimniecībā saražoto pienu realizētu tirgū, gadatirgū vai piegādātu to galapatērētājiem vai veikaliem, attiecībā uz attaisnojuma dokumentu noformēšanu par šādiem darījumiem, ir jāņem vērā vairāki nodokļu

un grāmatvedības jomas normatīvie akti. Svarīgākie no tiem ir šādi:

- MK 06.10.1998. noteikumi Nr. 388 „Noteikumi par tirdzniecības kārtību tirgos, gadatirgos, ielu tirdzniecības vietās un izbraukumos” (turpmāk – noteikumi Nr. 388);
- MK 02.05.2007. noteikumi Nr. 282 „Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr. 282);
- MK 20.02.2007. noteikumi Nr. 133 „Noteikumi par nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu tehniskajām prasībām” (turpmāk – noteikumi Nr. 133);
- MK 27.12.2005. noteikumi Nr. 1038 „Noteikumi par pavadzīmēm ar Valsts ieņēmumu dienesta piešķirtiem numuriem” (turpmāk – noteikumi Nr. 1038).

Pienu galapatērētājam drīkst realizēt zemāk minētajos veidos:

- no savas saimniecības galapatērētājam,
- tirgos,
- piegādāt galapatērētājam,
- piegādāt mazumtirdzniecības uzņēmumam,
- piegādāt sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumam,
- gadatirgos,
- izbraukuma tirdzniecības vietās.

Apkopojums par to, kāds attaisnojuma dokuments saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem katrā gadījumā ir noformējams, ir redzams 2. tabulā.

☝2. tabulā minētie attaisnojuma dokumenti ir noformējami, ja nodokļu maksātājs realizē paša uzņēmumā saražoto pienu un tā pārstrādes produktus (krējumu, sieru u.c.).

Parasti par preču piegādes darījumiem ir jānoformē pavadzīme ar VID piešķirtu numuru, tomēr saskaņā ar noteikumu Nr. 1038 prasībām pavadzīmi ar VID piešķirtu numuru drīkst nenoformēt:

- par pašu ražotas un iegūtas neapstrādātas lauksaimniecības produkcijas piegādi, izsniegšanu un pārvietošanu, ja darījumu apliecina atbilstoši grāmatvedības normatīvo aktu prasībām noformēts attaisnojuma dokuments (8.9. punkts);
- par neapstrādātas lauksaimniecības produkcijas – piena – piegādi, izsniegšanu un pārvietošanu, ja darījumu apliecina atbilstoši grāmatvedības normatīvo aktu prasībām noformēts attaisnojuma dokuments (8.10. punkts).

Tas nozīmē, ka, pārvietojot pienu un tā pārstrādes produktus līdz tirdzniecības vietai, pavadzīme ar VID piešķirto numuru nav jāizraksta, bet ir jānoformē parasta (iekšējas nozīmes) pavadzīme, kurā ietverti likuma „Par grāmatvedību” 7. pantā noteiktie obligātie attaisnojuma dokumenta rekvizīti.

Tirdzniecības veids	Attaisnojuma dokuments	Normatīvais akts	
<i>No savas saimniecības galapatērētājam</i>	Saņemot samaksu skaidrā naudā - darījumu apliecināšana kvīts, kas izsniedzama katram preču saņēmējam	Noteikumi Nr. 282	70.1.2. apakšpunkts
	Saņemot samaksu ar bankas pārskaitījumu – pavadzīme (var nebūt pavadzīme ar VID piešķirtu numuru)	Noteikumi Nr. 1038	8.9. apakšpunkts
<i>Pārdodot tirgū</i>	Ar PVN neapliekamas personas – darījumu apliecināšana kvīts, kuru izsniedz pēc pircēja pieprasījuma	Noteikumi Nr. 282 Noteikumi Nr. 388	70.2.2. apakšpunkts 18. punkts
	Ar PVN apliekamas personas – kases aparāta čeks		
	Par preču pārvietošanu no pamatdarbības vietas uz tirgu un atpakaļ – iekšējā pavadzīme	Noteikumi Nr. 1038	8.9. apakšpunkts
<i>Piegādājot galapatērētājam</i>	Saņemot samaksu skaidrā naudā - darījumu apliecināšana kvīts, kas izsniedzama katram preču saņēmējam	Noteikumi Nr. 282	70.1.1. apakšpunkts
	Saņemot samaksu ar bankas pārskaitījumu – pavadzīme (var nebūt pavadzīme ar VID piešķirtu numuru)	Noteikumi Nr. 1038	8.9. apakšpunkts
	Par preču pārvietošanu no pamatdarbības vietas uz tirgu un atpakaļ – iekšējā pavadzīme	Noteikumi Nr. 1038	8.9. apakšpunkts
<i>Piegādājot mazumtirdzniecības uzņēmumam vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumam</i>	Saņemot samaksu skaidrā naudā - darījumu apliecināšana kvīts, kas izsniedzama katram preču saņēmējam	Noteikumi Nr. 282	70.1.1. apakšpunkts
	Saņemot samaksu ar bankas pārskaitījumu – pavadzīme (var nebūt pavadzīme ar VID piešķirtu numuru)	Noteikumi Nr. 1038	8.9. apakšpunkts
<i>Pārdodot gadatirgū vai izbraukuma tirdzniecības vietās</i>	Darījumu apliecināšana kvīts, kuru izsniedz pēc pircēja pieprasījuma	Noteikumi Nr. 282	70.2.1. apakšpunkts
	Par preču pārvietošanu no pamatdarbības vietas uz gadatirgu vai izbraukuma tirdzniecības vietu un atpakaļ – iekšējā pavadzīme	Noteikumi Nr. 1038	8.9. apakšpunkts

Kā redzams no 2. tabulas, lielākajā daļā gadījumu, kad piens tiek piegādāts galapatērētājam, ir iespējams iztikt bez kases aparāta lietošanas. Tomēr, ja ar PVN apliekama persona pārdod pienu tirgū, atbrīvojums no kases aparāta izmantošanas nav paredzēts un tas nozīmē, ka saimniecībai ir jāiegādājas kases aparāts. Tā kā kases aparātu neizmanto saimniecības juridiskajā adresē, tad saskaņā ar noteikumu Nr. 282 28.1.6. apakšpunktu kases aparāta tehniskajā pasē ir jānorāda saimniecības juridiskā adrese un atzīme par to, ka kases aparāta lietošana notiks ārpus lietotāja pastāvīgās darbības vietas.

☑ Par vienreiz lietojamo taru

Lai nodrošinātu piena pārdošanu, jādomā arī par to, vai piens tiks pārdots pircēja vai pārdevēja tarā. Ja pārdevējs pats nodrošina vienreiz lietojamo taru, tad saskaņā ar Dabas resursu nodokļa likumu, par to realizēto taru ir jāmaksā dabas resursu nodoklis. Gadījumā, ja kalendāra gada laikā realizētās taras svars sasniedz

300 kilogramus, tad pārdevējam ir jāreģistrējas Vides ministrijā vai tās pilnvarotajā institūcijā un jāveic izlietotā iepakojuma reģenerācija (izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu veicot pašam vai noslēdzot līgumu ar izlietotā iepakojuma apsaimniekotāju). Par dabas resursu nodokļa aprēķināšanas kārtību varat lasīt „Lauku Lapā” Nr. 45 (9.12.2008.). Tā kā kopš raksta par dabas resursu nodokļa piemērošanu publicēšanas ir pagājis zināms laiks, normatīvajos aktos ir notikušas dažas izmaiņas. No 2009. gada 1. janvāra nodokļa maksātājs, kurš maksā nodokli par iepakojumu un kuram atbilstoši vides aizsardzības normatīvajiem aktiem nav jāveic izlietotā iepakojuma pārstrāde un reģenerācija (ja preču iepakojuma svars kalendārā gadā nepārsniedz 300 kg) un kurš nevar nodrošināt iepakojuma materiāla veida un svara pamatošanu ar uzskaites dokumentiem, var samaksāt nodokli 75 latos gadā (2008. gadā šādā gadījumā maksājamā nodokļa summa bija 15 lati).

Dabas resursu nodokļa likmes par iepakojumu no 2009. gada 1. janvāra ir šādas:

Nr. p.k.	Preces un izstrādājuma iepakojuma un vienreiz lietojamo galda trauku un piederumu materiāla veids	Likme (Ls par 1 kg materiāla)
1.	No stikla izejmateriāliem	0,25
2.	No plastmasas (polimēru) izejmateriāliem, izņemot no bioplastmasas vai oksi-sadalāmās plastmasas izejmateriāliem	0,65
3.	No metāla izejmateriāliem	0,70
4.	No koksnes, papīra un kartona vai citu dabisko šķiedru un bioplastmasas izejmateriāliem	0,15
5.	No oksi-sadalāmās plastmasas izejmateriāliem	0,45

Sagatavots LLKC pēc minētajiem MK noteikumiem un PVD informācijas

AUGKOPIĀ

Graudaugu cenas. Ko varam sagaidīt?

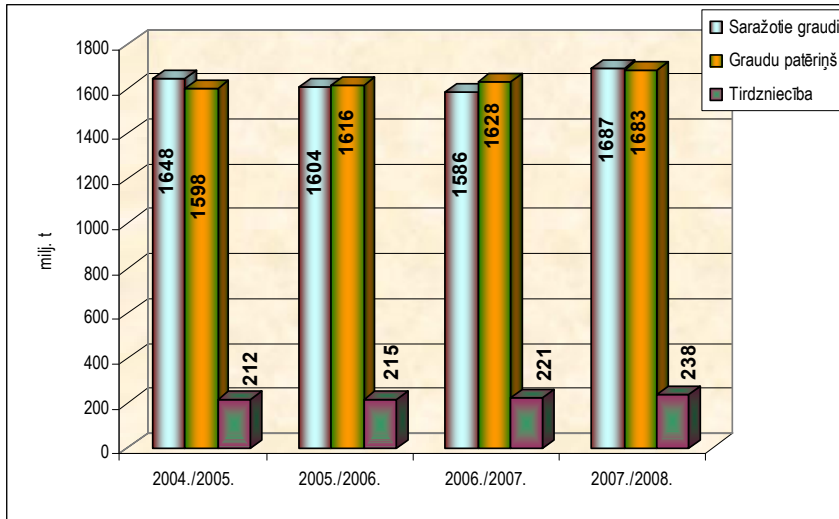
2007. gada otrajā pusē lauksaimniecības preču cenas strauji palielinājās, 2008. gada sākumā sasniedzot vēl nepieredzētu apmēru. Šo pēkšņo lauksaimniecības preču cenu kāpumu izraisīja vairāki strukturāli faktori, kurus pastiprināja islaicīgas tendences. Pasaules iedzīvotāju skaitam kļūstot arvien lielākam, valstīs ar strauji augošu ekonomiku, palielinoties iedzīvotāju ienākumiem un parādoties jauniem noieta tirgiem, pakāpeniski palielinājās arī globālais pieprasījums¹.

Savukārt pašreiz globālās ekonomiskās un finanšu krīzes dēļ visā pasaulē ir vērojama ekonomikas recesija. Īpaši spēcīgi tā ietekmē Baltijas valstis, kurās jau tā ir vāja ekonomika. Līdz ar to ir paredzams, ka recesija būs daudz pamatīgāka un ilgāka, tā varētu turpināties līdz pat 2012. gadam.

Pastāv vairāki faktori, kurus nav iespējams prognozēt:

- laikapstākļi;
- valūtu svārstības pasaulē;
- spekulācijas lauksaimniecības preču tirgos;
- politiskie lēmumi.

☑Graudu bilances

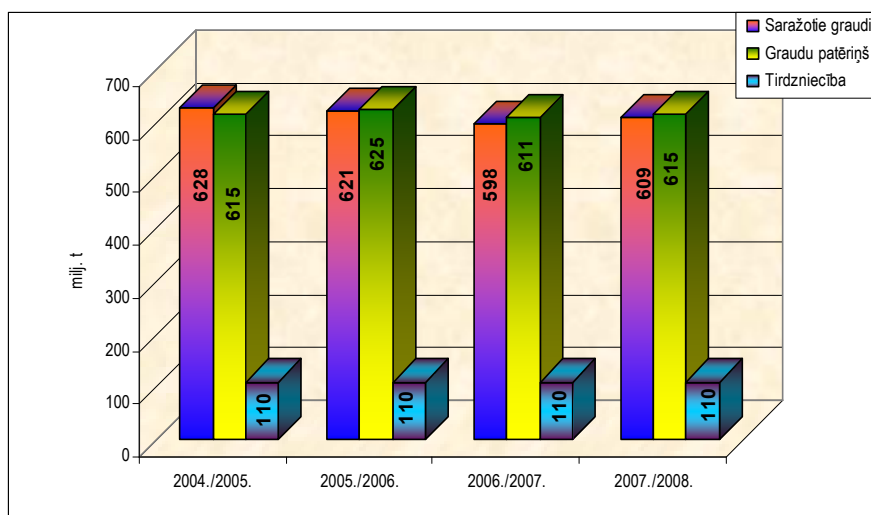

Avots: Starptautiskās Graudu padomes (IGC) dati

1. att. Pasaules kopējā graudu balance pa tirdzniecības gadiem

Kā redzams 1. attēlā, pasaulē 2007./2008. tirdzniecības gadā pavisam saražots 1687 milj. tonnu gaudu. No graudu kopražas 36% jeb 609 milj. tonnu ir kvieši (2. attēls).

¹ Pēc Komisijas paziņojuma "Pārtikas cenas Eiropā", COM 17380/08.

Avots: Starptautiskās Graudu padomes (IGC) dati

2. att. Pasaules kviešu balance pa tirdzniecības gadiem

2009. gada 29. janvārī tika prognozēts, ka 2008./2009. tirdzniecības gadā kopraža būs 1788 milj. tonnu graudu – par 6% vairāk nekā iepriekšējā tirdzniecības gadā.

Pēc Krievijas Federācijas statistikas biroja informācijas, 2008. gadā kopējā graudu raža bija 108,1 milj. tonnu (32,6% pieaugums salīdzinājumā ar 2007. gadu).

Tā kā 2008. gadā ļoti laba graudu raža ir reģistrēta Ukrainā, tad likumsakarīgi, ka Ukraina ir arī lielākā graudu eksportētāja uz Eiropas Savienību (ES-27), īpaši uz Spāniju, Poliju, Lietuvu, Grieķiju un Itāliju (57% no kopējā ievestā graudu importa).

Dažās pasaules valstīs notiek intensīva graudu krājumu palielināšana (Krievijas Federācija valsts intervencē plānojsi iepirkt aptuveni 6,5 milj. tonnu graudu). Pasaules graudu tirgū (tenderos) pārsvarā ir graudi no Krievijas Federācijas; graudus no tās iepirka Ēģipte, Tunisija, Sīrija, Jordānija un citas valstis.

☑ES-27

2008. gada kopraža bija 310,5 milj. tonnu jeb 18,4% no kopējās pasaules graudu ražas, importēts – 10,6 milj. tonnu; kopā patērēts 274,3 milj. tonnu.

Dažādos statistikas, graudu nozares un citu kompetento iestāžu publicētajos datos, 2008. gadā ES-27 graudu kopražas apjoms vērtēts šādi:

- AGRI – 312,7 milj. tonnu;
- COCERAL – 310,6 milj. tonnu;
- *Stratégie Grains* – 311,9 milj. tonnu;
- *Toepfer* – 310,6 milj. tonnu.

Pēc *Stratégie Grains* sniegtās informācijas, tiek prognozēts, ka ES-27 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu kopraža būs mazāka vidēji par 6,4% jeb 292 milj. tonnu.

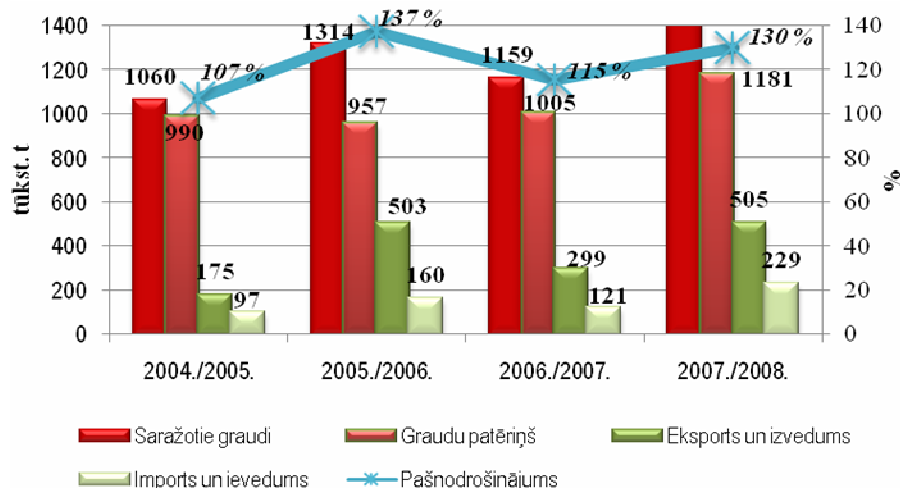
Ņemot vērā 2008. gadā reģistrēto graudu rekordražu, kā arī straujo graudu cenu kritumu 2008. gada nogalē, daudzas ES-27 dalībvalstis, lai līdzsvarotu graudu tirgu, nolēma izmantot ES atļauto graudu iepirkšanu valsts intervencē². Līdz 2009. gada 12. februārim ES-27 intervencē iepirkta 777 771 tonna graudu.

ES likumi pieļauj valsts intervencē iepirkt miežus un kviešus no 1. novembra līdz 31. maijam (intervences cena ir 101,31 EUR/t). Minimālais vienas labības partijas apjoms, ko var piedāvāt intervencei vienā pieņemamā, ir 80 tonnas.

☑Situācija Latvijā

Lai gan Latvijā 2006./2007. tirdzniecības gadā graudu kopraža bija apmēram par 15% mazāka nekā 2007./2008. tirdzniecības gadā (1,6 milj. t), Latvijas graudu ražotāji pēdējos četrus tirdzniecības gadus nodrošina valsti nepieciešamo graudu daudzumu un to pat pārsniedz par 30%, tā radot iespēju graudus eksportēt uz citām valstīm (3. attēls).

² Padomes Regula Nr.1237/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula), 11. pants.

Avots: CSP

3. att. Graudu balance Latvijā (tūkst. t)

Pēc Eiropas Komisijas lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātā (DG AGRI) apkopotās informācijas, no 2008. gada jūlija līdz decembrim Latvija bija piektā lielākā kviešu eksportētājvalsts. Kviešus no Latvijas galvenokārt iepirkušas Maroka, Irāna, Alžīra un Apvienotie Arābu Emirāti.

Klimats

2008. gadā labvēlīgo laikapstākļu dēļ kviešu raža bija rekordliela un līdz ar to ievērojami kritās kviešu iepirkuma cena.

Diemžēl 2009. gada sākumā daudzās pasaules valstīs ir novēroti nelabvēlīgi laikapstākļi:

- vairāki aukstuma vilņi visā Eiropā (īpaši Melnās jūras baseina valstīs, Slovākijā, Vācijā, Francijas ziemeļos) un Ziemeļamerikā;
- sausums Argentīnā, Austrālijā, Ķīnā;
- stipras lietavas, plūdi Austrālijā.

Nelabvēlīgie laikapstākļi var ietekmēt šī gada graudu, rīsu un citu lauksaimniecības kultūraugu ražu, tāpēc graudu iepirkuma cena, iespējams, atkal palielināsies. Lai gan arī Latvijā gada sākumā piedzīvojām aukstuma vilni, šķiet, mūsu ziemāji būs pārziemojuši diezgan labi.

Vienā no lielākajām kviešu eksportētājvalstīm – Argentīnā – tiek prognozēts, ka 2009. gadā par 43% samazināsies gan graudu raža, gan – par 4 milj. tonnu – graudu eksports no valsts (2008./2009. tirdzniecības gadā prognozētā graudu raža ir 8,3 milj. tonnu, bet 2007./2008. tirdzniecības gadā tā bija 16,3 milj. tonnu). Ražas zudumi tiek prognozēti arī Ķīnā, kur sausums ir skāris astoņus galvenos kviešu audzēšanas reģionus (2008. gadā graudu kopraža Ķīnā bija 112,5 milj. tonnu). Tomēr Ķīnas Lauksaimniecības ministrija apgalvo, ka ražas zudumi nebūs lieli, jo vairāk nekā 9,6 milj. hektāru zemes ir ierīkotas apūdeņošanas sistēmas.

Pieprasījums pēc kviešiem, visticamāk, palielināsies valstīs, kurās tradicionāli tiek audzēts rīss, jo 2009. gadā sliktās rīsa ražas dēļ (Filipīnās, Austrālijā), kā arī rīsu eksporta aizlieguma dēļ (Indijā, Ēģiptē u. c.) šie tradicionālā graudaugi tiek aizstāti ar kviešiem.

Kā jau iepriekš tika minēts, 2008. gadā Latvijas graudi tika pārdoti vairākām citām pasaules valstīm, viena no tām bija Maroka. Pēc EK informācijas, 2009. gadā labvēlīgo laikapstākļu dēļ Marokā gaidāma laba graudu kopraža, un tas nozīmē, ka 2008./2009. tirdzniecības gadā importa apjoms varētu samazināties par 90%.

Valūtas kursi

Pagaidām pasaulē saglabājas arī visai svārstīgi dažādu valstu valūtu kursi.

No 2008. gada oktobra vidus lielu valūtas vērtības kritumu piedzīvoja gan Ukrainas grivna – apmēram par 70% attiecībā pret dolāru un eiro vērtību (to izraisīja gāzes „karš” starp Krieviju un Ukrainu), gan Ungārijas forints – aptuveni par 19% attiecībā pret eiro vērtību.

Sākot ar 2006. gada novembri, reģistrētas arī krasas ASV dolāra valūtas svārstības:

- 2006. gada 21. novembrī – \$ 1 pret EUR 1,3;
- 2007. gada 21. novembrī – \$ 1 pret EUR 1,46;
- 2008. gada 21. jūlijā – \$ 1 pret EUR 1,6;
- 2008. gada 21. novembrī – \$ 1 pret EUR 1,25.

2009. gada sākumā apmēram 20% no savas vērtības zaudēja Brazīlijas reāls, līdz ar to, protams, pasliktinot Brazīlijas eksportētāju situāciju.

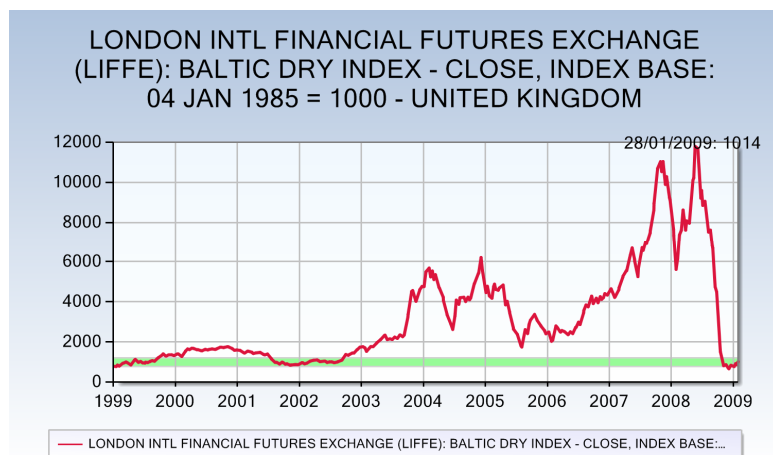
No Latvijas Bankas aprēķiniem izriet, ka 2008. gada laikā – ja vērtē valūtu devalvācijas lielumu pēc kursa – Īslandes krona attiecībā pret latu zaudēja 41,5% no savas vērtības, Lielbritānijas

mārčiņa – 20,7%, Polijas zlots – 17,4%, Krievijas rublis – 14,9%, Norvēģijas krona – 11,5%, Zviedrijas krona – 11,5% un Baltkrievijas rubelis – 8,6%.
Dalībvalstu valūtu devalvācija nav labvēlīga Latvijas uzņēmējiem, jo eksportētās preces nav konkurētspējīgas.

Nafta

Lai gan vēl gluži nesen pasaules naftas cenas prognoze bija 250 dolāru par barelu, pašreizējā naftas cena (40–48 dolāri par barelu) neveicina graudu izmantošanu arī atjaunojamās enerģijas iegūšanai, ne tikai pārtikā.

Eiropas Komisijas apkopotā informācija liecina, ka 2008. gada nogalē *Baltic Dry Index* ir nokritis līdz viszemākajai atzīmei pēdējo 23 gadu laikā (4. attēls).

Avots: DG AGRI

4. att. *Baltic Dry Index*

Baltic Dry Index parāda attiecību starp kravu pārvadājumu pieprasījumu un pārvadāšanas jaudu pieprasījumu. Tā kā salīdzinājumā ar 2008. gada jūniju *Baltic Dry Index* indekss ir krities aptuveni par 90%, tad krietni sarucis ir arī starptautisko jūras kravu pārvadājumu daudzums³.

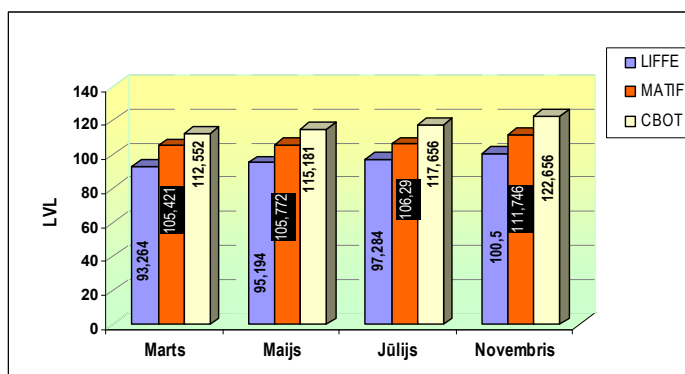
Tas nozīmē, ka Latvijas ražotājiem sava produkcija būs jāražo pašu valstī no vietējām izejvielām.

Naftas cenu kritums, apgrozāmo finanšu līdzekļu plūsmas vājināšanās un pirkspējas samazināšanās pasaulē kopumā ir mainījušas loģistikas izmaksas. 2009. gada janvārī kravu pārvadājumu izmaksas bija ļoti mazas, kaut arī stabilas. Piemēram, vienas tonnas pārvešana pāri okeānam maksāja tikai 20 dolāru (tāda bija vidējā reģistrētā 2002./2003. gada cena).

Cenas

Jāņem vērā, ka graudiem tirdzniecības gads beidzas katra gada 31. jūnijā un pirms tirdzniecības gada beigām to iepirkuma cena parasti samazinās, jo tirgū parādās graudi no krājumiem. Tomēr jau pašlaik pasaules biržās ir manāma pircēju interese par nākotnē slēdzamiem līgumiem, jo pagaidām vēl nav iespējams skaidri noteikt, cik liela būs graudu raža, īpaši jau Dienvidamerikā.

Zemāku iepirkuma cenu un lielu resursu izmaksu dēļ galvenajās ražotājvalstīs kviešu platības ir samazinātas, pasaulē kopumā – par 1%.

Avots: HGCA⁴

5. att. Prognozētās cenas kviešiem pasaules biržās līdz 2009. gada beigām

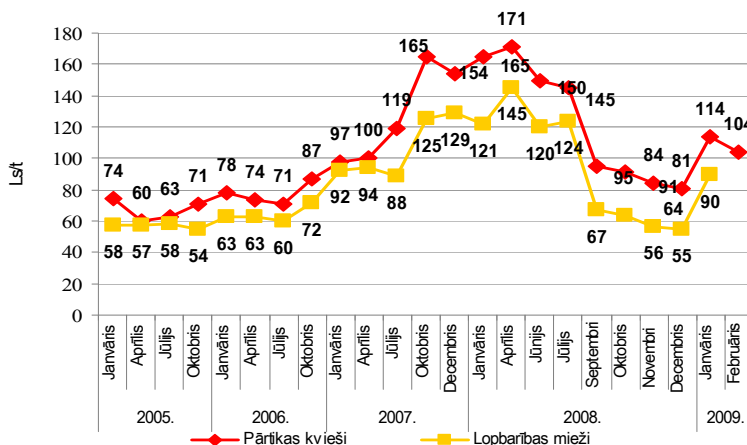
³ <http://www.investmenttools.com/>

⁴ <http://www.hgca.com/content.template/0/0/Home/Home/Home.msp>

Vērtējot situāciju 2009. gada janvāra beigās un februāra sākumā, var teikt, ka kviešu iepirkuma cenas ir stabilas, lai gan joprojām pietiekami mazas (93 Ls/t). Pašreizējos ekonomiskajos apstākļos pieprasījums pēc graudiem un to piedāvājums pasaulē ir ļoti mainīgs. Globālajā graudu bilanci 2009. gadā piedāvājums būs lielāks nekā pieprasījums, arī ievērojams cenu paaugstinājums salīdzinājumā ar pašreizējo cenu nav gaidāms, tomēr ir jāņem vērā iespējamā nelabvēlīga laikapstākļu ietekme uz graudu cenu.

✓Graudu cena un tās prognozes Latvijā

Pirmais lielais graudu cenu kāpums Latvijā tika novērots jau 2007. gada sākumā. Tam par iemeslu bija slikta graudaugu raža Ukrainā, Ungārijā, Rumānijā, Bulgārijā, ASV, Austrālijā, turklāt liela daļa graudu tika izmantota bioenerģijas ražošanai. Arī graudu ražošanas un darbaspēka izmaksas lauksaimniekiem bija divas reizes lielākas nekā 2004.–2005. gadā.

Avots: LVAEI tirgus veicināšanas centrs

6. att. Graudu iepirkuma cenas Latvijā pa mēnešiem, Ls/t

Pēc Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta (LVAEI) Tirgus veicināšanas centra datiem (6. attēls), 2008. gadā pārtikas kviešu cenas salīdzinājumā ar 2007. un 2006. gada janvāri ir paaugstinājušās atbilstoši par 70% un 111%, lopbarības kviešiem – par 42% un 108%, lopbarības miežiem – par 32% un 93%. Toties straujš cenu kritums – līdz pat 50% un vairāk – bija vērojams 2008. gada nogalē.

Lopbarības miežu vidējā cena 2008. gada aprīlī salīdzinājumā ar 2007. gada un 2005. gada aprīli paaugstinājās atbilstoši par 54% un 152%. 2008. gada decembrī lopbarības miežiem Latvijā tika reģistrēta zemākā cena – 55 Ls par tonnu jeb 57% kritums salīdzinājumā ar 2007. gada nogali.

✓Prognoze 2009./2010. tirdzniecības gadam: kvieši

2008. gada pēdējos mēnešos novērotais lauksaimniecības preču krasais cenu kritums izraisīja pārtikas cenu inflācijas pazemināšanos, kā arī būtisku pārtikas cenu nozīmes samazināšanos nākamajos divos gados uz vispārējā inflācijas fona. Tas norāda uz to, ka pārtikas inflācijas daļa vispārējā inflācijā ES-27 stabilizēsies 2009. gadā, kad pārtikas inflācija ES-27 vispārējā inflācijā veidos aptuveni 0,6 procentpunktus 2009. gadā un 0,5 procentpunktus 2010. gadā⁵.

Nemot vērā 2008. gada beigās reģistrētās zemās graudu iepirkuma cenas un diezgan augstās izejvielu un

citu resursu cenas, var prognozēt, ka 2009./2010. tirdzniecības gadā samazināsies gan graudu kopražā pasaulē, gan – aptuveni par 1% – kopējās apsēto kviešu platības (visvairāk ES-27, Krievijas Federācijā, Ukrainā, ASV un Ķīnā). Tomēr, kaut arī apsēto platību kļūs mazāk, Krievijas Federācija un Ukraina turpinās palielināt graudu eksporta tirgus daļu.

Pasaules kviešu kopražas prognoze 2009./2010. tirdzniecības gadam ir tikai 650 milj. tonnu, tātad salīdzinājumā ar prognozēm 2008./2009. tirdzniecības gadam gaidāms samazinājums pat par 37 milj. tonnu jeb 5,4%.

Nobeigumā jāpiebilst, ka tikai pats lauksaimniecības preču ražotājs var pieņemt lēmumus par to, ko sēt, kam pārdot, par kādu cenu, vai labāk veidot krājumus; tikai pats ražotājs, pamatojoties uz situāciju pasaulē, tostarp Latvijā, var izanalizēt ekonomisko risku saimniecībai, lai, ja nepieciešams, ātri pielāgotos jaunajiem tirgus apstākļiem.

ES dalībvalstīm – gan katrai atsevišķi, gan visām kopā –, aktīvi iesaistot visus sociālos sadarbības partnerus, ir jāpanāk labāks tirgus tiesiskais regulējums, godīga konkurence un labāka patērētāju aizsardzība.

Informāciju sagatavoja ZM Lauksaimniecības departamenta Augkopības nodaļas vadītāja vietniece Krišīne Sirmā

⁵ Komisijas paziņojums "Pārtikas cenas Eiropā", COM 17380/08.

AUGKOPIĀ

Laukaugu mēslošanas izdevumu samazināšana saimniecībām ar lielu sēto zālaugu īpatsvaru

Laukaugu mēslošanas līdzekļu izdevumi 2008. gadā ir pieauguši par 25%. Laikposmā no 2000. līdz 2007. gadam izdevumi slāpekļa mēslojumam pieauga par 30%, kaut gan šī mēslojuma izmantošana samazinājās par 25%.

Lai nodrošinātu augstu slāpekļa izmantošanas efektivitāti, svarīgi veikt augsnes agroķīmiskās analīzes. Veicot augsnes analīzes, ir iespējams noteikt kalķošanas, fosfora un kālija mēslojuma nepieciešamību. Saimniecībās, kur galvenokārt audzē zālaugus, ja augsnē ir nepietiekams kalķa daudzums (zema augsnes reakcija – pH), kalķošana palielinās augsnē esošā fosfora un kālija pieejamību zālājam, pie tam tādā veidā iegūtais fosfors un kālijs izmaksās lētāk, nekā iestrādājot tos ar minerālmēsliem. Kalķošana sniegs būtisku rezultātu tikai tad, ja augsnes reakcija tiks paaugstināta līdz pH 6,5. Ja tiek nodrošināta to optimāla augsnes reakcija, tad barības elementu izmantošanās augos ir augstāka.

Ieteicams variants, kā samazināt izmaksas un aizstāt slāpekļa minerālmēslus zālaugiem, ir vircas izmantošana. Optimālākais laiks vircas lietošanai ir

- agri pavasarī pirms ganību perioda sākuma vai
- pēc nogaišanas.

Nav būtisku izmaksu atšķirību, izkliepjot vircu pavasarī vai vēlākā laikā. Savukārt slāpekļa izmantošana no vircas, kas tiek izkliepjama, vislabākā būs gadījumos, ja izkliepjama tiek veikta pēc iespējas agrāk, līdz ar to vircas izkliepjšana pavasarī nodrošina visefektīvāko (izmaksu ziņā) barības vielu izmantošanu.

Protams, vircas izkliepjšana samazina mēslošanas izmaksas tikai tādā gadījumā, ja vienlaicīgi tiek samazināts izmantoto minerālmēslu daudzums.

Labs veids slāpekļa minerālmēslu nepieciešamības samazināšanā ir arī āboliņa iekļaušana zelmeņa sastāvā. Solohedā (Īrijā) tika veikts pētījums, zālaugu zelmenī iekļaujot lielu baltā āboliņa īpatsvaru. Izrādījās, ka šāda zelmeņa viens hektārs spēj nodrošināt ar barību vismaz divas govīs. Āboliņš ir piemērots tādām ganībām, kur ir nepieciešams nodrošināt ilgu ganišanas sezonu. Slāpekļa fiksācijai no tauriņzieņiem ir nepieciešams augsts augsnes reakcijas līmenis ($\text{pH} > 6,0$), āboliņa audzēšanai nav piemērotas kūdras augsnes ar dabiski zemu pH līmeni.

Efektīvu rezultātu ar samazinātām izmaksām var iegūt, ja āboliņa zelmenī piesēj balto āboliņu, kas ilgtermiņā nodrošina stabilu zelmeņa sastāvu. Izmantojot zālaugu platībās zelmeni ar lielu baltā āboliņa īpatsvaru, intensīvās piensaimniecībās nepieciešamība pēc slāpekļa minerālmēslojuma samazinās uz pusi, bet piena izslaukums palika nemainīgs vai pat bija pieaudzis.

Pastāv trīs metodes āboliņa iekļaušanai zelmenī: pārsēšana, piesēja un zālāja apsaimniekošana ar mērķi palielināt āboliņa saturu. Ņemot vērā pieaugošās slāpekļa mēslojuma cenas, piesēšana varētu būt vispiemērotākais veids, jo pēc tāda zelmeņa ierīkošanas āboliņš nodrošina slāpekli piecus gadus. Atkarībā no ierīkošanas izmaksām ar āboliņu piesaistītā slāpekļa izmaksas ir 55 – 85% no tā, cik izmaksātu slāpekļa minerālmēslojuma iestrādāšana. Zelmeņos, kur baltais āboliņš ir iesēts un uzturēts ar piesējas metodi, piesaistītā slāpekļa izmaksas ir līdz 25% no tām, cik izmaksātu slāpekļa minerālmēslojuma iestrādāšana. Pārsēšanas metode pārsvarā sniedz labus rezultātus, iegūtais zelmenis ir biezs un stabils. Savukārt piesēja ir stipri atkarīga no laika apstākļiem.

Sagatavots LLKC Augkopības nodaļā

SAVSTARPĒJĀ ATBILSTĪBA

Vēlreiz nedaudz par savstarpējo atbilstību

Savstarpējā atbilstība (turpmāk – SA) ir normatīvajos aktos noteiktās pārvaldības prasības un laba lauksaimniecības un vides stāvokļa (turpmāk – LLVS) nosacījumi.

SA ir saiknes radīšana starp lauksaimnieku saņemtajiem tiešajiem maksājumiem un prasībām, ko viņi ievēro visas sabiedrības interesēs. Šīs prasības attiecas uz vides aizsardzību, pārtikas nekaitīgumu, dzīvnieku veselību un labturību, sabiedrības un augu veselību, kā arī laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem. Tas nozīmē, ka tiem lauksaimniekiem, kuri nespēs nodrošināt šīs prasības, tiks samazināts atbalsta apjoms.

SA prasības nav jauni likumi, bet gan īpaši izcelti Ministru kabineta noteikumu punkti, kuri ir obligāti jāizpilda. Visas SA prasības, kuras nosaka Eiropas Savienības regulas un/vai direktīvas, jau ir iestrādātas mūsu valsts normatīvajos aktos.

Savstarpējās atbilstības prasības vides un dzīvnieku apzīmēšanas un identifikācijas jomā ir spēkā no 2009. gada 1. janvāra (lai saņemtu vienoto platības maksājumu, LLVS nosacījumi ir jāievēro jau kopš 2004. gada). Tātad pārkāpumi, kurus konstatē kontrolieri, sākot no šī gada 1. janvāra, var atspoguļoties kā jūsu saimniecības atbalsta samazinājums. Kontrolēti tiks 1% atbalsta saņēmēju. Savstarpējās atbilstības prasību pārkāpumi var novest pie atbalsta samazinājuma 2009. gadā līdz pat 5% apmēram. Ikvienu prasību pārkāpumu vērtēs pēc četriem pamatkritērijiem – apmērs, nozīmīgums, pastāvība un pārkāpuma atkārtotāšanās. Atkarībā no pārkāpuma lieluma var piemērot dažādus sodus – brīdinājumu (atbalsta samazinājuma nav) vai tiešo maksājumu samazināšanu par 1%, 3% vai 5%. Savukārt, ja atbalsta samazinājums ir piemērots 2009. gadā, ļoti augsta ir varbūtība, ka kontrolieris saimniecībā ieradīsies arī 2010. gadā, savukārt tad, konstatējot atkārtotu pārkāpumu, atbalsta samazinājumu varēs piemērot trīskāršā apmērā – tātad 15%, bet, konstatējot tišu pārkāpumu, samazinājums var sasniegt pat 100%.

Dzīvnieku labturību, higiēnu un apzīmēšanu kontrolēs Pārtikas un veterinārais dienests (PVD). Ja saimniecībā ieradīsies PVD inspektors, tad inspicēšanas rezultāti var nonākt arī Lauku atbalsta dienestā un pārkāpuma gadījumā saimniecībai varēs piemērot tiešo maksājumu apjoma samazināšanu.

Iespējams, ka, aprēķinot galīgo atbalsta maksājuma summu, Lauku atbalsta dienests (LAD) nepiemēros atbalsta samazinājumu, ja savstarpējās atbilstības atbalsta samazinājuma kopsumma vienam atbalsta pretendenta nepārsniedz 100 eiro viena finanšu gada ietvaros.

☒ Kas ir jauns savstarpējās atbilstības prasību jomā?

Tā kā Regulā 1782/2004 (ar kuru ir izveidoti tiešā atbalsta shēmas noteikumi, kā arī noteiktas SA prasības) ir vairākas reizes veiktas daudzas un dažādas izmaiņas un korekcijas, šogad tā ir aizstāta ar jaunu normatīvo aktu – Regulu 73/2009, ar kuru paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem.

Attiecībā uz savstarpējās atbilstības prasībām ir veiktas nelielas izmaiņas – dažas prasības vairs nav saistītas ar tiešo maksājumu saņemšanu. Tas nozīmē, ja arī kādā no šīm prasībām būs pārkāpumi, tad nevarēs piemērot tiešo maksājumu samazinājumu, bet sodīt tikai pēc valstī pastāvošajiem normatīvajiem aktiem. Piemēram, dzīvnieku apzīmēšanas jomā prasība par to, ka liellopiem ir jābūt pareizi aizpildītām pasēm, vairs nav sasaistīta ar tiešo maksājumu saņemšanu.

Ar 2009. gadu jebkurš interesents var pārbaudīt savu saimniecību pats – vai tiek ievērotas visas SA prasības. Tas ir iespējams izmantojot SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” izstrādāto Vizītes lapu (<http://www.llkc.lv/?id=400905&ip=400307>) vai arī pieaicinot atzītus SA konsultantus, kas izvērtēs pa punktiem saimniecības atbilstību izvirzītajām SA prasībām, kā arī sniegs par tām sīkāku skaidrojumu un informāciju.

☒ Kas var sniegt konsultācijas par savstarpējo atbilstību?

Konsultācijas saimniecībā var sniegt tikai atzīts SA konsultāciju pakalpojuma sniedzējs. Atzīšanu veic Lauku atbalsta dienests, vadoties pēc 2008. gada 30. jūlija MK noteikumiem Nr. 463 „Kārtība, kādā atzīst savstarpējās atbilstības konsultāciju pakalpojuma sniedzējus”.

Ar pašreiz atzītajiem SA konsultāciju pakalpojumu sniedzējiem var iepazīties reģistrā, kas atrodas LAD mājaslapā (<http://www.lad.gov.lv/index.php?id=3584>).

☒ Kas maksā par konsultanta darbu saimniecībā?

Pirms pakalpojuma saņemšanas saimniecības pilnvarotajai personai un konsultāciju sniedzējam ir jāparaksta savstarpējs līgums, kurā ir ietverta vienošanās par konsultāciju sniegšanas apjomu, konsultanta apmeklējumu skaitu saimniecībā vai konsultāciju grafiku, pakalpojuma cenu. Par konsultāciju pilnā apmērā samaksā saimniecība pēc konsultāciju sniedzēja iesniegtā rēķina.

☒ Kas var saņemt par SA konsultācijām izlietotās naudas daļēju atmaksu?

Zemniekiem ir iespēja no ELFLA fonda saņemt daļu no tās summas, kas ir izlietota apmaksājot konsultanta darbu saimniecībā (2008. gada 16. decembra MK noteikumi Nr. 1042 „Valsts un Eiropas Savienības

atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma "Lauksaimniekiem un mežsaimniekiem paredzēto konsultāciju pakalpojuma izmantošana" aktivitātē "Lauksaimniekiem paredzēto konsultāciju pakalpojumu izmantošana").

Atbalsta pretendenti ir jābūt fiziskai vai juridiskai personai, kura pēdējā noslēgtajā gadā ir saņēmusi tiešos maksājumus un izmantojusi atzīta savstarpējās atbilstības konsultāciju sniedzēja pakalpojumus par noteiktu SA prasību ievērošanu lauksaimnieciskajā darbībā.

☑Kā saņemt atbalstu?

Lai pieteiktos atbalstam, atbalsta saņēmējam – atbilstoši tā juridiskajai adresei, bet fiziskai personai – atbilstoši saimniecības atrašanās vietai, ir jāiesniedz LAD reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē pieprasījums par saņemto konsultāciju pakalpojumu izmaksu kompensāciju.

Personīgi ir jāiesniedz LAD vai jānosūta pa pastu kompensācijas pieprasījums papīra formā divos eksemplāros līdz kārtējā gada 1. janvārim, 1. aprīlim, 1. jūlijam vai 1. oktobrim – atkarībā no laika, kura periodā saņemtas konsultācijas. Papildus jāpievieno līgums ar atzīto konsultāciju pakalpojumu sniedzēju par konsultāciju pakalpojumu saņemšanu (kopija) un darījumus un maksājumus apliecinājoši dokumenti (rēķina kopija). Kompensācijas pieprasījuma lapām ir jābūt caursūtām (caurauklotām) un sanumurētām.

LAD kompensācijas pieprasījumus sarindo dilstošā secībā atbilstoši pēdējā noslēgtajā gadā saņemto tiešo maksājumu apmēram.

Atbalsta saņēmējs nedrīkst saņemt atbalstu par vienu un to pašu konsultāciju no citiem Eiropas Savienības fondiem vai valsts atbalsta programmām.

☑Kāds ir atbalsta veids un apmērs?

Atbalsta saņēmējs par saņemtajām konsultācijām saņem kompensāciju 60% apmērā no kopējās izdevumu summas, kura ir samaksāta konsultāciju sniedzējam. Jāņem vērā, ka kompensācijas kopsumma vienam atbalsta saņēmējam līdz 2013. gadam nevar nepārsniegt EUR 1000 ekvivalentu latos. Priekšroka saņemt kompensāciju par saņemtajiem konsultāciju pakalpojumiem ir lauksaimniekam, kam tiešo maksājumu summa pēdējā noslēgtajā gadā pārsniedz EUR 15 000 ekvivalentu latos gadā.

☑Vēlreiz isi par prasībām dzīvnieku apzīmēšanā un identificēšanā

Pēc SA prasībām dzīvniekiem ir jābūt apzīmētiem un identificējamiem, kā arī ir jānodrošina iespēja izsekot to pārvietošanai visas dzīves laikā no dzimšanas brīža līdz likvidēšanai vai nāves gadījumam. Tāpēc dzīvniekiem ir jābūt apzīmētiem un ganāmpulkiem un novietnēm, kuros tiek turēti dzīvnieki, – reģistrētiem.

Ikvienā novietnē ir jāreģistrē visi ienākošie un izejošie dzīvnieki, tāpēc īpašnieks vai viņa pilnvarotā persona rakstiski vai elektroniski veido novietnes dzīvnieku reģistru (žurnālu). Žurnālam ir jāatrodas pie īpašnieka vai

turētāja, un to glabā vismaz trīs gadus pēc pēdējā reģistrētā dzīvnieka pārvietošanas vai likvidēšanas.

Par dzīvnieku apzīmēšanu ir atbildīgs dzīvnieka īpašnieks vai viņa pilnvarotā persona (kas varētu būt novietnes turētājs vai zootehniķis, vai veterinārārsts, vai cita persona, kura būtu atbildīga par novietnes dzīvniekiem).

Jaundzimušie teļi/jēri/kazlēni ir jāapzīmē ar krotālijām, izmantojot īpašas stangas ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc piedzimšanas. Katru dzīvnieku apzīmē ar divām krotālijām, kas satur identisku informāciju. Līdz krotālijas iespiešanai ir jānodrošina to atpazīšana pēc mātes, uzliekot atpazīšanas zīmi, kurā norādīts mātes identitātes numurs un teļa/jēra/kazlēna dzimšanas datums.

Ja dzīvnieks ausī iespiesto krotāliju ar identitātes numuru ir pazaudējis vai numurs kļuvis nesalasāms, turētājam 7 dienu laikā ir jāaizpilda un jānosūta uz Lauksaimniecības datu centru (LDC) iesniegums krotāliju iegādei. Datu centrs, pamatojoties uz iesniegumu, 20 dienu laikā pēc tā saņemšanas apdrukās krotālijas un izdrukās dzīvnieku apzīmējuma atjaunošanas akta dublikātu un veiks to piegādi.

Lai saņemtu identitātes numurus, turētājam ir jāaizpilda iesniegums krotāliju iegādei un jānosūta uz LDC, kas nodrošinās krotāliju apdrukāšanu un aktu par dzīvnieku apzīmēšanu izdruku un piegādi. Turētājam 7 dienu laikā pēc dzīvnieku apzīmēšanas ar krotālijām jānosūta LDC aizpildīts akts par dzīvnieku apzīmēšanu.

Ja ir veiktas darbības, kas saistītas ar liellopu, aitu, kazu apzīmēšanu, apsēklošanu un kastrāciju, ir piedzimuši nedzīvi dzīvnieki, notikuši aborti vai dzīvnieki nobeigušies vai nokauti līdz 20 dienu vecumam, tad turētājam 7 dienu laikā pēc minētajām pārmaiņām jānosūta uz LDC notikumu ziņojumu lapa vai dzīvnieku apsēklošanas reģistrācijas lapa informācijas precizēšanai datu bāzē.

Vaislas cūkas (kuļi, sivēnmātes, jauncūkas, jaunkuiļi, atšķirtie sivēni) ganāmpulka atražošanai ir jāapzīmē ar krotālijām līdz atšķiršanai no mātes. Krotālija ir jāiestiprina cūkas kreisās auss vidējā trešdaļā. Nobarojamās cūkas ir jāapzīmē ar krotāliju, iespiežot to pirms dzīvnieka pārvietošanas ārpus novietnes. Uz nobarojamo cūku krotālijām ir jānorāda valsts apzīmējumu – LV un novietnes reģistrācijas numurs no 7 cipariem. Nobarojamo cūku apzīmēšanai var izmantot arī tetovēšanu, ko izdara uz priekšējās ekstremitātes augšējās trešdaļas ar īpašām stangām.

Cūku turētājam katru mēnesi obligāti ir jāaizpilda mēneša kopsavilkums par cūku kustību (dokuments, kurā atspoguļo cūku kustību novietnē attiecīgajā laika periodā) un līdz nākamā mēneša 10. datumam jānosūta uz LDC.

Sagatavoja LLKC Lopkopības nodaļas
vecākā speciāliste Vita Juršāne

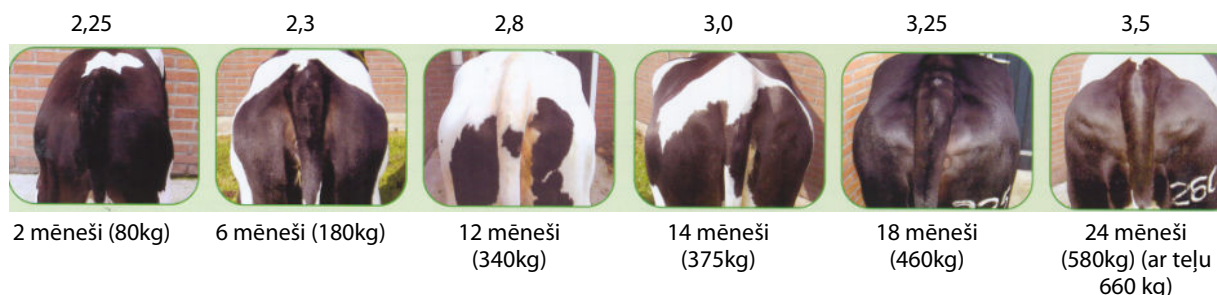
LOPKOPĪBA

Biežāk pieļautās kļūdas piensaimniecībā (1. turpinājums) Dzīvnieku ēdināšana

✓Nepiemērotas un nesabalansētas barības devas

Visrupjākā kļūda dzīvnieku ēdināšanā ir dzīvnieku fizioloģiskajam stāvoklim nepiemērotas un nesabalansētas barības devas izēdināšana, līdz ar to saimniecība neiegūst plānoto piena izslaukumu. Savukārt, dzīvniekus ilgstoši ēdinot ar nesabalansētām barības devām, saimniecībās govīs sāk aptaukoties vai arī novājēt.

Ja slaucama govī laktācijas laikā sāk aptaukoties, izēdināmā barības deva ir par treknu – tajā ir par daudz proteīna un enerģijas, bet par maz kokšķiedras. Ilgstoši ēdinot šādu barības devu, rodas spurekļa acidoze (stāvoklis, kad spurekļa pH pazeminās zem 5,8), kam seko nagu problēmas (naga zoles daļa kļūst mīkstāka, veidojas naga zoles tulznas un laminīts jeb naga zoles iekaisums). Tādēļ saimniecībā ir jāveic slaucamo govju grupēšana atbilstoši attiecīgajai laktācijas fāzei un govju ražībai. Saimniekam ir jāseko, lai govju ķermeņa kondīcija piecu punktu skalā būtu 3,5.

Ķermeņa kondīciju skala

Pārbarotu un cietaižlaistu govju sekas jūtas tikai nākamajā laktācijā, kas var izpausties kā apgrūtinātas dzemdības, nometekļa aizture un ketoze, kurai progresējot, veidojas acidoze. Cietstāves laikā pārbarotās govīs pēc dzemdībām neapēd visu barības devu, tādēļ enerģijas deficīta periods pagarinās, tās ir grūtāk apsēklojamas (jāapsēklo 3–6 reizes).

Ja slaucamās govīs sāk novājēt, tām barības deva ir par lielu vai par mazu. Govīm samazinās piena izslaukums, spureklī tiek traucēta spirta rūgšana, iet bojā liela daļa spurekļa baktēriju.

✓Neatbilstoša minerālbarība

Minerālbarība atgremotājiem ir jāizēdina visā mūža garumā. Katrā dzīves posmā tās ēdināšana un mikroelementu attiecības ir atšķirīgas. Saimnieki nekad neklūdisies, tikko dzimušus teļus ēdinot ar specializēto barību – prestarteri, vēlāk – starteri, jo šīm barībām kombinētās spēkbarības rūpnīca ir pievienojusi vajadzīgajā daudzumā vitamīnus, kā arī mikro- un makroelementus. Problēmas ar minerālbarības izēdināšanu parasti novērojamas slaucamo govju ganāmpulkos. Pareizi būtu, ja agrajā laktācijas periodā (no atslaukšanās līdz 60. laktācijas dienai) govī barības devā mikroelementus, kuros kalcija un fosfora (Ca : P) attiecība

būtu 3:1, pēc 60. laktācijas dienas līdz cietstāves periodam tām ir jāizēdina mikroelementi, kuros Ca : P attiecība ir 2:1, bet cietstāves periodā – mikroelementus ar Ca : P attiecību 1:1,1. Lielākā kļūda ir govīm cietstāves periodā izēdināt mikroelementus ar paaugstinātu Ca saturu (3:1; 2:1). Sekas – pēc atslaukšanās 80–90% slaucamo govju saslimšana ar piena trieku.

Ir saimniecības, kuras naudas līdzekļu taupības nolūkā dzīvniekiem vispār neizēdina minerālbarību vai dara to epizodiski. Parasti sekas nenovēro uzreiz, tās izpaužas ilgākā laika periodā. Govīm dzimst vārgi teļi, ar rahītu, osteomalāciju vai baltmuskulu slimību (Se deficīts) pazīmēm, pirmpienam ir zemāka kvalitāte, piena trieka vai fosfora deficīts (atkarībā no izbarotajiem barības līdzekļiem), iespējams palielināts somatisko šūnu skaits pienā.

✓Nepamatota un nepareiza vārāmās sāls (NaCl) izēdināšana slaucamajām govīm

Laktējošai govij atkarībā no izslaukuma nepieciešamība pēc NaCl diennaktī ir 120–150 g. Šis vārāmās sāls daudzums ir vajadzīgs, lai govī spureklī pietiekamā daudzumā veidotos sālskābe, kas ir nepieciešama barības šķelšanai. Izēdinot šādu vārāmā sāls devu, cietstāves periodā govīm veidojas tesmeņa tūskas, tādēļ cietstāves periodā NaCl daudzums ir jāsamazina līdz 50 g diennaktī vai vispār jāizņem no barības devas, jo NaCl vienmēr ir iekļauts mikroelementu sastāvā.

☑Nepieciešamība pēc dzeramā ūdens

Atgremotājiem, lai tie spētu saražot pienu un nodrošinātu savas fizioloģiskās funkcijas, diennaktī nepieciešams uzņemt ūdeni:

Tabula

Atgremotājiem nepieciešamais ūdens daudzums (l)

Dzīvnieka vecuma grupa	Dzīvmasa, kg	Diennakts izslaukums, l	Nepieciešamais ūdens daudzums, l
Teļš	90	-	8 – 13
Teļš	180	-	15 – 22
Ataudzējamā tele	360	-	40 – 55
Cietstāvoša govs	630	-	50 – 60
Laktējoša govs	630	27	85 – 100
Laktējoša govs	630	45	150 – 175

Karstā laikā, kad gaisa temperatūra ir +25° C un augstāk, dzīvniekiem ir papildu vajadzība pēc ūdens patēriņa, tādēļ tas ir jāpalielina par 10%.

Nenodrošinot dzīvniekiem pietiekamu ūdens daudzumu, tiem rodas stress, līdz ar to samazinās produktivitāte, iespējams pat dzīvmasas samazinājums, grāmatnieka aizsērējums, agonija un nāve.

Piena izslaukums slaucamai govij ir atkarīgs ne tikai no uzņemtā ūdens daudzuma, bet arī no uzņemtā sausas

daudzuma. Saucamai govij ar piena izslaukumu 30 l diennaktī normāli ir jāuzņem 22–24 kg sausas, no tās 60% barības devā ir jābūt rupjai lopbarībai, 40% – barības koncentrātiem un dažādām piedevām. Nākamajā „Lauku Lapā” – par dzīvnieku veselību un slimību profilaksi.

Sagatavoja LLKC Lopkopības nodaļas konsultants – eksperts veterinārmedicinā Dainis Arbidāns

